

REPERTOÁROVÁ PŘÍLOHA AMATÉRSKÉ SCÉNY

DIVADELNÍ HRY

PROVĚŘENÉ JEVIŠTĚM

OPUS 42.

V pořadí již 42. textem otištěným v současné repertoárové příloze Amatérské scény je hra **PETRA MACHÁČKA MLEJNEK**. Poprvé byla uvedena v autorově režii 4. března 2003 pražským Divadlem Kámen v Karlínském Spektru v Praze. Soubor se s její inscenací zúčastnil v březnu 2004 krajských postupových přehlídek Karlínské třísky a také Stodůleckého písečku, odkud postoupil na celostátní přehlídku experimentujícího divadla Šrámkův Písek. V Písku patřil k nejúspěšnějším a byl doporučen k účasti na Jiráskově Hronově 2005 a také se jej s úspěchem zúčastnil.

PETR MACHÁČEK, narozený 1968, je absolvent Matematicko-fyzikální fakulty UK v Praze v oboru fyzika. V současnosti se zabývá překladatelskou činností, zejména z angličtiny a francouzštiny. Je vedoucím a režisérem pražského Divadla Kámen, s nímž pracuje od roku 1998. S Divadlem Kámen vytvořil kolem 10 inscenací, například: Kámen (1999), Buchty (2000, otištěna v AS 2/2002), Páky (2000), Karkulka (2001, již 50 repríz), 48 lepáků (2002), Rakvičky (2002, vlastní překlad hry Rakušanky Lotte Ingrisch - zatím jediná hra, které není P. Macháček autorem), Mlejnek (2003), Marmeláda (2005, inscenace hry doporučena do programu JH 2006). Na divadle Petra Macháčka zajímá například otázka vytváření obsahu na základě vize o formě.

(MS)

DRAMATURGICKÝ PENDANT

KE HŘE P. MACHÁČKA MLEJNEK

Příběh policejního důstojníka Jana Pavla Mlejníka je text poněkud vybočující z obvyklého proudu nejen autora Petra Macháčka, ale i obecně. Volně jej lze označit za *criminelle comédie noir* s příběhem vraždy objasňované retro principem. A svým způsobem též za hyperbolizovanou persi až oblíbeného francouzského seriálu *Komisař Moulin* (Jean Paul). Text si totiž hraje s ikonami a indexy nejen dramatického žánru detektivního/policejního, ale také s ikonami a indexy filmu/divadla, to jest, s rozdílnými vyjadřovacími prostředky. Jasným dokladem je např. střídání situací principem ostrého filmového střihu, který pouze po lyrizujících situacích (lyrických ovšem v duchu autora) jako by trochu sklouzával do podoby prolínačky. Se střihem je spjato střídání času přítomného a mi-

nulého a dalším prvkem je „civilní“, přesněji policejní žargon, blížící se občas dialogu absurdních dramát. Ten se samozřejmě, a až příznačně projevuje i v soukromé sféře hrdiny, což je velmi zajímavé, neboť v něm je ukryt jeden z mála přesahů přímo daných textem. Jinak mají repliky oslabený podtext a přesahy a záměrně připomínají dialogovou listinu pro dabing či informace nutné k pochopení děje – ovšem, pokud rádi čtete detektivky, snadno naleznete způsob, jak z toho těžit. Aby ale nenastala mýlka. *Mlejnek* téma a přesah má, jen není předkládán explicitně, na podnose, ale je ztajen. Najevo vystupuje až při režijní rytmičké kompozici situací, které jsou/měly by být řešeny, a to je důležité, herecky. Tím míním, že význam a smysl situací není proveden přes výpravu, která je záměrně minimalistická, ani přes režijní akcenty či hudební stránku, ale jen a jen přes jednání herců - ztvárňování postav si skoro žádá osobnostní postoje k postavám a ději, což je nelehké. A právě v tom je síla i slabost textu, jeho možná úskalí, neboť by se mohlo stát, že soubor, který si *Mlejníka* vezme, vyjde jen a jen z holého textu, bude jevištně zřetelně artikulovat příběh, ale nic víc se nestane, když nepočítáme zapojení představitelů diváků včetně toho, že někteří tuhle děsivou noční mýru o naší policii poměří vlastní zkušeností.

Ještě jednou opakuji, že příběh je v textu dán autorem jasně a srozumitelně, i když v zásadě uvádí jen strohá dějová fakta a spíše pojmenování motivů, než ve slovním jednání rozvíjené motivace postav. Zato ale ve zkratce postihuje všechny rituály a nešvary, jak už si je lidé na sebe občas navlékají, nebo bez nich dokonce ani žít neumí. Díky tomuhle přístupu náhle vyplouvají na povrch stereotypy profese i soukromí, bezobsažnost a prázdnota bytí všech postav. Shrnutí a podtrženo, postavy jednají pragmaticky ve smyslu *chci to!*, bez ohledu na důsledky a následky, neboť jsou přesvědčeny, že na to mají právo. Ať už z důvodu toho co dělají (policie), nebo z ekonomické převahy a sexuálního hladu (Luisa), nebo proto, aby se zařadili (Ferdinand), a další příklady snadno naleznete sami. Šlo by dokonce tvrdit, že se jedná o černou krimikomedii typů, ale tak jednoduše to zase Petr Macháček nenapsal.

Když už je řeč o typech, nebude od věci velmi zjednodušený pohled na vývoj hrdiny jako takového. Pokud pomineme první stíny na hrdinech už u Řeků a vynecháme bělostné rytíře bez bázně a hany, kteří skončili nejpozději v okamžiku, kdy Christopher Marlowe napsal *Tamrlána*, nový typ hrdiny se objevuje ve westernu. V tomto posledním mýtu, jaký lidstvo stvořilo, se totiž projevuje úplně nejčistěji. Za archetypy lze pokládat *Shanea* z románu Jacka Schaefera *Jezdec z neznáma* a dále filmová, tématem až antická dramata jako je *V pravé poledne* a *Divoká banda*. V detektivce, a tu probíráme, jsou typy dva. Prvním, podobným jako Shane, je *Phil Marlowe* Raymonda Chandlera a potom *Sam Spade* Dashiella Hammetta, u kterého se poznání proměňuje v cynické pochopení světa a svého místa v něm. Všichni tihle hrdinové

však v sobě mají onu nepostižitelnou mez, které se z nedostatku jiného říká *čest*: To jest, že jisté věci nikdy a za žádných podmínek neudělají. Avšak právě z *drsné školy* pozvolna vyrůstá nejprve kladný negativní hrdina, který oproti svým předchůdcům odmítá pouhé morální vítězství či převahu, ale za vše si nechá dobře zaplatit. A od něho už je jenom krůček k ryze negativnímu hrdinovi především akčních filmů, objevuje se ale i v literatuře a v dramatu, hrdinovi, který zcela bez skrupulí dělá co chce, protože prostě zrovna má postavení, sílu, moc či cokoli, aby se choval jak to vyhovuje jen a jen jemu. Je to dost děsivé, ale zdá se, že ve světě obecně sílí obdiv k fýrerům všeho druhu, tedy politickým, průmyslovým, policejním i zločineckým, a Nikola Šuhaj je dávno za zenitem. Přitom je zřejmé, že občasná braní zákona do vlastních rukou v místech a časech neklidné hranice je dávno pryč, a že dnes každý takový krok znamená nejen ztrátu kontroly nad zločinností a nad sebou, ale ztrátu jakéhokoli řádu, který aspoň trochu drží společnost pohromadě. Není se však co divit, neboť bezúhonnost se nevyplácí, a tak vždy, byť bohužel, budeme držet palce každému, kdo půjde pomstít smrt svého bližního, neboť policie a soudy chrání zločince a ne osobní práva obětí. Myslíte, že jsem se nechal unést? Ale kdež, jen se zamyslete, stejně jako to udělal Petr Macháček, který tento trend dotáhl do konce (a vůbec ne absurdního), a který zároveň někde ve třetím plánu postihl proměnu hrdiny, k čemuž výtečně použil typ Moulin-Mlejnek. Před třiceti lety byl totiž *Moulin* hrdina typu *Marlowa*, potom zmizel, a když se po delší době opět objevil, ztemnil a přiosťřil a zcyničtil, a stačilo jen málo, aby se přiblížil reálnému obrazu světa policie a podsvětí. Bohužel je to seriál, a tak přibyla další barva - onen zvláštní francouzský humor, který kořenil a zároveň změkčoval už jejich dávné *akční filmy* s Jeanem Maraisem. Česká mutace *Mlejnek* se ničeho takového bohudík nedopouští, a velmi tvrdě postihuje merit věci.

A teď něco poznámek vzhledem k inscenování.

Zajisté se nebudeme zabývat koloběžkou. Jednak se říká, že na ni hrdina jezdí, jednak divadlo má magickou schopnost ji přijmout co znak motorky, a navíc je zde suchý joke jak od Monty Pythons, že si občas myslíme, kterak řídíme Harley Davidsona, ale ve skutečnosti drandíme Hurvajzovu kolobrndu.

Jak výše napsáno, máte příběh, jehož děj je ostře stří-

haný po minimálních situacích-záběrech, což není pro ztvárňování postav zrovna optimální, navíc když jsou motivy většinou jen verbálně naznačeny, ale ne rozvinuty. Prostě každá situace přináší skok ve vývoji, i když se zdá, že se nic moc nezměnilo. Mění se málo, ale mění, avšak ona proměna (bohužel či bohudík - jak si kdo vybere) se často odehrává v jiném dramatickém prostoru a čase, kterého nejsme svědky. Je však bezesporu kontinuální. Při jevištním ztvárnění se tedy nemůžete opřít než pár o informací v dialogu a musíte se naplno spolehnout na herce, že vám proměnu vztahů a pohyb v příběhu sehrají, i když, jak se říká, na pětníku, nebo v tomto případě s pětníkem v ruce. Na druhou stranu jim jako režiséri můžete v každé situaci poskytnout všechny čas

světa - nemusíte přece repliky odehrát za 10 vteřin, jako když je čtete - ale každá situace musí mít rytmus, když už nasadíte zvolněné tempo. Ono vám také nic jiného nezbude, jinak by z příběhu také nic nezbylo.

Problém tu ovšem je. Jde o druhou polovinu textu, která nepoměrně k celému příběhu provádí ne vyšetřování zločinu, ale ukazuje přiznání Mlejnka k vraždě Luisy. Šest situací *ted' a tady* plus šest situací *retro* a v každé je posun pouze o malinký krůček. Sice to v reálném vyšetřování nejspíše probíhá stejně zdoluhavě, ale celou dobu před tím autor čas nenatahuje. Stylizace jazyka je stejná, stylizace situací také, *ale my už vše víme*, a tak čteme a čekáme, nebo se díváme a čekáme. Text záměrně neposkytuje (to by byl sám proti sobě a svému principu) prostor pro psychologizování, neboť hrdinové jsou pragmatici. A když dospějí k poznání, že jediná cesta jak z problémů ven, je zbavit se toho, kdo problémy přinesl, rozstřílí Prokurátora. A jsme u dalšího přesahu ryze společenského, a to, že se neodstraňují příčiny - logicky by měli odstranit Mlejnka, ale následky a komplikace - tedy Prokurátor. Vůbec smrt Prokurátora, stejně jako smrt Luisy vykazuje mimochodnost, likvidaci obtížného hmyzu, navíc s absolutní převahou ne až tak moci (že mohou všechno), ale z přesvědčení, že musí, že to je legitimní krok (přece by jinak nedokázali ochránit občany, neboť by se rozpadl výkonný tým). V tom je *Mlejnek* pozoruhodný, ale... Na problémy prostě narazíte v druhé polovině hry, které schází výraznější tah k závěru. Navíc si myslím, že Prokurátor je i na tuto hru příliš málomluvný, skoro až němý. Samotný příběh - výpověď o světě - můžete rozšířit pouze fyzickým jednáním, nebo slovním tak, že si pohrajete s obsahem vět, jejich pointováním ve zvukovém provedení. Text nelze dopisovat a těžko do něho zasahovat. Spíše než o škrty v druhé, retardující polovině půjde o zhuštění. Zhuštění při zachování tří kroků, které od popření viny vedou k jejímu přiznání, za kterým následuje výbuch nezvladatelného vzteku hrdiny a jeho kumpánů.

Mlejnek Petra Macháčka je svým způsobem experiment, ale také výzva. Třeba ne k inscenování, ale k zamyšlení nad možnostmi textu a prostředky divadla.

Vladimír Zajíc

PETR MACHÁČEK

MLEJNEK

Scény označené jako „R“ jsou osvětlením (v původním provedení dvěma červenými žárovkami na portálech) indikovány jako retrospektiva. Scény označené jako „S“ jsou osvětleny obvykle.

Čárky mezi částmi vět, kde by gramaticky nebyly očekávány, označují „policejní“ způsob frázování - v jeho rytmu se nese podstatná část představení.

OSOBY

Jan Pavel Mlejnek, policejní důstojník

Ospalý salámový soused

Karel, chlapec ze skupiny Jana Pavla

Emil, chlapec ze skupiny Jana Pavla

Luisa Hromádková

Vrchní komisař, poklidný nadřízený Jana Pavla

Ferdinand, nový chlapec ve skupině Jana Pavla

Yveta, snoubenka Jana Pavla

Sekretářka Luisy Hromádkové

Prokurátor, úhlavní nepřítel Jana Pavla

Muž, který občas navštěvuje Luisu Hromádkovou v její kanceláři

R 1

MLEJNEK: (V helmě a rukavicích. Zaparkuje koloběžku na okraji jeviště.) Luiso! (Nic. Buší.) Luiso! (Nic. Buší.) Votevři, vím, že jseš doma! (Nic. Kope.) Luiso, vím, že tam někde jseš. (Nic. Kope.) Votevři! (Nic. Buší a kope.) Luiso, vím, že tam někde jseš. Ty krávo!

SOUSED: (Přichomítá se, rozespálý.) Heleďte se, já bydlím o patro níž, víte?

MLEJNEK: A co jako?

SOUSED: Bydlím tady, víte, pane, a... (Mlejnek na něj nechápavě civí.)

MLEJNEK: A co jako?

SOUSED: Bydlím tady, a... (Mlejnek na něj nechápavě civí.) ...vy jste mě probudil.

MLEJNEK: A co jako?

SOUSED: Je půlnoc.

MLEJNEK: Žádná půlnoc, suchare. (Dívá se na hodinky.) Je 23:20.

SOUSED: (skromně) Heleďte se, já v tomhle baráku bydlím.

MLEJNEK: Tak zalez bydlit a dej si do uší vatu.

SOUSED: (Odchází, potom se vrací.) Heleďte se, jestli hned nevedejdete, zavolám na vás policii.

MLEJNEK: Policie jsem já, troubo.

SOUSED: (Krčí rameny, zalézá.)

MLEJNEK: (Ještě si kopne a pomalu zamyšleně odchází pod jeviště. Ve chvíli, kdy prochází kruhem bodového světla, upouští jednu rukavici, která zůstává v kruhu světla ležet. Nevšiml si toho, pokračuje dál. Zarmouceně si sedá na zem k zaparkované koloběžce.)

S 1

(Dva chlapci sedí v kanceláři, ospale si lžičkami míchají ranní kávu, vyprávějí si.)

KAREL: No šel jsem tam, protože to Janička chtěla, ale to víš, no...

EMIL: Jste si aspoň trochu zatrsali, ne?

KAREL: Ty bláho, člověk je po tý práci stejně utahaný...

EMIL: Jste aspoň trochu popili, ne?

KAREL: Ty bláho, dvě deci za čtyry pětky, nebo kolik, to nemělo smysl...

EMIL: Aspoň hezký holky tam byly, ne?

KAREL: Ty bláho, dyk víš, jak Janička... Se nemůžu ani rozhlídnout, aby...

EMIL: No jo, já jsem se koukal doma na fotbal.

KAREL: To byl aspoň dobrej fotbal, ne?

EMIL: Ty bláho, dobrej, ale dyk ten chlap nepostavil dva nejlepší hráče...

KAREL: Dyk se aspoň vyhrálo, ne?

EMIL: Ty bláho, se vyhrálo, ale dyk se mohlo vyhrát víc, kdyby postavil ty dva hráče...

KAREL: Jsi aspoň měl klid, ne?

EMIL: Ty bláho, klid, dyk víš, jak Danuška... Tam poskakovala pořád, celej večer, kolem...

MLEJNEK: (Svým příchodem přerušuje Emila. Je také po ránu ospalý, ale přece jen energičtější. Jeho příchod je oživením. Má motoristickou helmu v ruce, sedá si.) Dobrý ráno, chlapci.

KAREL: Dobrý ráno, šéfe.

EMIL: Brý ráno, šéfe.

MLEJNEK: (Šéfovské nadšení.) Tak jak to jde, chlapci?

KAREL: Ale dobrý, šéfe.

EMIL: Docela to ujde, šéfe.

MLEJNEK: Dám si jedno kafe, a pudeme na to.

KAREL: Jasně, šéfe.

EMIL: Já vám ho naleju, šéfe?

MLEJNEK: Díky, Emile.

KAREL: Chcete si přečíst noviny, šéfe? *(Podává mu je.)*

MLEJNEK: Díky, Karle. *(Nedbale jimi listuje.)*

EMIL: *(Nese kávu.)* Tady je to kafe, šéfe.

MLEJNEK: Díky, Emile.

EMIL: Pro vás všechno, né, šéfe.

MLEJNEK: *(Vytahuje z kapsy prsten, začíná si s ním napůl nápadně nenápadně pohrávat.)*

EMIL: *(Překvapeně hledí Mlejnokovi na ruku.)* Šéfe... *(nadšeně)* Co to tady máte zlatýho, šéfe?

MLEJNEK: *(tvrďácky zarděně)* No to víš, Emile.

EMIL: Šéfe! *(slavnostně)* Vy... S Yvetou, šéfe?!

MLEJNEK: *(Ukazuje jim prsten.)* No, jsme se zasnoubili, s Yvetou, chlapci.

EMIL: Šéfe!

KAREL: *(Vyskočí.)* Šéfe!

EMIL: To vám teda gratuluju, šéfe!

KAREL: To vám teda gratulujeme, šéfe!

EMIL: No to jste si teda vybral dobře, šéfe!

KAREL: Člověk by vám záviděl, šéfe, Yvetu.

MLEJNEK: *(tvrďácky upřímně)* Chlapci, je to fakt dobrá holka, moje Yveta.

EMIL: Nejlepší, jakou jsem kdy viděl, šéfe!

MLEJNEK: *(tvrďácky otevřeně)* Mám ji fakt rád, chlapci, svoji Yvetu.

KAREL a EMIL: *(Jen se nadechnou ke slovu.)*

MLEJNEK: *(Šťastně a zamyšleně si dává prsten zpět do kapsy. Uspokojeně míchá kávu, hledí do novin. Ranní poklid.)*

KAREL: Dneska má přijít ten novej kluk, šéfe.

MLEJNEK: *(Vzhlédne od novin.)* Už dneska?

EMIL: No jo, vlastně, přesně tak to říkal, vrchní komisař.

MLEJNEK: *(Otráveně položí noviny.)* Jako bysme si nestačili sami.

KAREL: Tondu stejně nenahradí...

MLEJNEK: *(prorocky)* Tondu nikdo nenahradí.

EMIL: To jsem říkal, šéfe, tenkrát večer, v hospodě, když jako že Tonda vodcházel do důchodu, tak jsem to přesně tak říkal. Tondu nikdo nenahradí.

KAREL: Hlavně né nákej mladej frajer, ze školy přímo.

MLEJNEK: *(rezolutně)* Tondu nikdo nenahradí.

EMIL: To né šéfe, to chce tu zkušenost, to myšlení, ty grify, ...

KAREL: By nám snad bylo líp jen tak, samotnejm, ne, když s náma nemůže bejt, Tonda...

MLEJNEK: No přesně tak jsem to navrhoval, chlapci, starýmu – vrchnímu komisařovi jako. Ale nešlo to, jsou na to nějaký tabulky, každá skupina v oddělení velice závažných trestných činů musí mít jednoho šéfa a tři lidi, bohužel.

EMIL: Si myslej, že bysme na to nestačili, sami...

KAREL: Přitom nákej mladš nám tady bude zaclánět, akorát...

MLEJNEK: *(Mávne rukou.)* Nechte to bejt, bude dobrej, aby nám nosil svačinu.

EMIL: *(smířlivě)* Postupně ho třeba taky naučíme, něco...

KAREL: *(smířlivě)* I my jsme se to museli všechno naučit, žádnéj učenej...

MLEJNEK: *(Skočí mu do řeči.)* Zatím bych to nechal u tý svačiny, chlapci. Za pár let se uvidí, jestli to vydrží, chlapec.

EMIL: U vás, šéfe, jen tak někdo dlouho nevydrží.

KAREL: To je fakt, nejste žádný máslo, šéfe.

MLEJNEK: Ale vy chlapci, vy a Tonda jste to všechno vydrželi. I tenkrát s tím granátem v tý stodole, u toho starýho maniaka...

EMIL: Tenkrát s tím granátem, to bylo fakt vostrý.

KAREL: Nebo s tím nákladákem, jak to do nás našili ty zoufalci.

EMIL: Nebo ta přestřelka v tom věžáku, na Jižním Městě...

KAREL: Jak se potom ty gauneři spouštěli po laně, tou šachtou...

MLEJNEK: *(spokojeně)* Řeknu vám, chlapci, už jsme spolu přece jen něco prožili.

(ÚPLNÁ TMA)

R 2

(Je tma, vše se odehrává jako v R 11. V tichu se blíží kroky.)

LUISA: *(překvapeně)* Co tady... ?

(Je přerušena kroky.)

LUISA: *(intenzivněji překvapeně)* Co to... ?

(Je přerušena kroky.)

LUISA: *(intenzivněji překvapeně)* Co si to... ?

(Je přerušena kroky.)

LUISA: *(vyděšeně)* Né, to... To né. Né! To né... Né! Né, né, né!
(Jek.) Nééé...

(Výstřel. Pád těla do ticha. Spěšně, ale beze zmatku odcházející kroky.)

S 2

(KONEC TMY)

(Kancelář. Mlejnek, Karel a Emil si v klidu užívají ranní kávy. Lehká ranní kávová nuda.)

EMIL: Nebo jak jsem musel skočit do tý vody, tam u tý řeky...

KAREL: A stejně nám fouknul, na tý loďce, ten hajzlík...

EMIL: A nakonec jsem ho dostal, když nemoh nastartovat ten traktor...

KAREL: A ještě by se bránil, kdybys ho nepraštil do hlavy tou železnou tyčí...

(Rázně přichází vrchní komisař, za ním v patách nenápadně Ferdinand.)

KOMISAŘ: Jak se dneska ráno máte, chlapci!

KAREL a EMIL: *(Chtějí něco říci, ale neodvažují se, jen něco s přívětivým umírněným nadšením zamumlají.)*

MLEJNEK: Copak nám nesete, pane vrchní komisaři?

KOMISAŘ: Nenesu, Mlejнку. Kohopak myslíte, že vám vedu?

MLEJNEK: Kohopak nám vedete, pane vrchní komisaři?

KOMISAŘ: Ha há. *(Pokyne k Ferdinandovi. Vyrovnají se vedle sebe.)* Přivádím vám Ferdinanda!

KAREL a EMIL: *(přidušeně)* Ferdinanda...

MLEJNEK: *(lehce opovržlivě)* A kdo to jako je?

KOMISAŘ: Antonín odešel, někdo jiný přichází. Nemůžete zůstat bez čtvrtého.

KAREL a EMIL: *(přidušeně)* Bysme klidně zůstali...

MLEJNEK: Jsem vám říkal, komisaři, že Tonda nikdo nenahradí.

KOMISAŘ: Všichni jsme nahraditelní, Mlejнку.

KAREL a EMIL: *(přidušeně)* Tonda teda né...

MLEJNEK: Všichni, komisaři... Až na Tonda. *(Pauza.)* Jak že se to jmenuje, ten frajer?

KOMISAŘ: *(Opět ho uvádí.)* Je to Ferdinand, Mlejнку.

KAREL a EMIL: *(přidušeně)* Ferdinand...

MLEJNEK: *(otráveně)* No budeme to s ním muset zkusit, když chcete... Jaký má zkušenosti?

KOMISAŘ: Přimo ze školy, Mlejнку. Před týdnem složil závěrečné zkoušky. *(Opět ho uvede.)* Na výbornou.

KAREL a EMIL *(přidušeně)* Nákej šprtouch...

MLEJNEK: A já. Tady mu ty jedničky moc nepomůžou. Umí vůbec naládovat bouchačku?

KOMISAŘ: *(diskrétně, nestranně)* Myslím, že ano, Mlejнку. *(Pauza.)* Tak vás už nebudu zdržovat, abyste se mohli dát do práce. Přeji vám hodně štěstí.

KAREL a EMIL *(přidušeně se závěrem do prázdna)* S tímhle ho budeme potřebovat... S tímhle teda jo... Abysme zustali naživu...

(Krátká lehce trapná pauza, Ferdinand přitom postoupí blíž ke stolu. Nemá si kam sednout, postává.)

MLEJNEK: Jak se jmenuješ?

FERDINAND: Ferdinand, pane, neříkal to už pan vrchní komisař?

MLEJNEK: Řikal, Ferdinande, říkal. Chtěl jsem se jen ujistit... že si to pamatuješ.

KAREL a EMIL *(Chechtot.)* Můžeme mu říkat Ferda.

MLEJNEK: *(Vstává, plácá ho po zádech.)* Dobře, frajere, no co s tebou. *(Ruka na rameno.)* Křtím tě na Ferdu.

FERDINAND: Pane poručíku, byl bych radši, kdybyste mi říkali Ferdinand.

KAREL a EMIL: *(Chechtot.)* To je teda bomba, ty vole, ten je vodvázanej, to je vopruz...

MLEJNEK: (*Dobromyslný smích.*) Dobře, Ferdo. (*Ruka na rameno.*) Odkřtívám tě z Ferdy. (*Ruka na druhé rameno.*) Křtím tě na Ferdinanda.

FERDINAND: Děkuju, pane poručíku.

KAREL a EMIL: (*přidušeně se závěrem do prázdna*) Von eště děkuje... To já bych taky poděkoval... Že ho nechal naživu...

(*Krátká lehce trapná pauza.*)

MLEJNEK: (*Všimne si, že Ferdinand nemá židli, blahosklonně pokyne Emilovi.*) Přines mu židli, Emile.

EMIL: (*Nese židli, potom nuceně neformálně.*) Tak já jsem nákej Emil.

FERDINAND: (*slušně a lehce nesměle*) Ahoj.

KAREL: (*blahosklonně neformálně*) Tak já jsem nákej Karel.

FERDINAND: Ahoj. (*Sedá si, otvírá si aktovku, jako by z ní chtěl vyndat penál.*)

(*Krátká lehce trapná pauza.*)

R 3

(*Mlejnek se řítí ztemnělými ulicemi – několikrát divoce křičuje jeviště na koloběžce, krouží kolem. Na hlavě má helmu.*)

(*Objevuje se opilá a zfetovaná chodkyně Luisa. Motá se ke středu jeviště, tam postojí, unaveně si sedne.*)

(*Mlejnek projede přední částí jeviště, nevidí ji. Potom projede vzadu, nevidí ji, nakonec projede těsně kolem Luisy. Ta si ho všimne a uvědomí si, že je asi na silnici.*)

LUISA: (*Zfetovaně vstává a brumlá.*) Jsem si sednula na silnici... snad... (*Popojde a je znovu přemožena, sedá si na bok, opřená o jednu ruku.*)

MLEJNEK: (*Řítí se přímo na Luisu. Zastavuje těstě před ní. Rozmáchle povaluje koloběžku, rozmáchle si sundává helmu. Špičkou boty dloubne do zhroucené Luisy.*)

LUISA: (*Teprve nyní je vytržena ze zasnění, nechápavě hledí na Mlejnka.*) Co je?

MLEJNEK: Ty vole... Ženská, jste se zbláznila...

LUISA: (*Krčí rameny.*)

MLEJNEK: (*Křičí.*) Vstaňte! (*Popadá ji za loket a vytahuje na nohy.*) Stoupněte si!

LUISA: (*Těžko se drží na nohou.*)

MLEJNEK: (*trochu hystericky*) Sedíte tady uprostřed silnice! (*úplně hystericky*) Jsem vás moh rozšmelcovat!

LUISA: (*Kymácí se, ale stojí.*) Co je?

MLEJNEK: Jsem vás moh rozšmelcovat jak... (*Hledá slova.*) ropuchu! (*Upjatě hystericky pokládá helmu vedle koloběžky. Potom začne hrdinsky.*) Ale ubrzdil jsem to.

LUISA: (*Narovnává si šaty, klobouk, kabelku, zfetovaně se dává do gala.*)

MLEJNEK: Ste měla jste kliku, že jsem jel jenom sto vosumdesátkou.

LUISA: (*Popojde lehce dramaticky zfetovaně dopředu, takže je před ním, napůl se na něj otáčí. Promluví chladně a věcně.*) Vodvezte mě domu.

MLEJNEK: (*Podstatně zkrotne.*) Jak, domu?

LUISA: (*Ruka před očima nebo na čele, brání se omdlení, hledí na něj nepřítomně a zároveň velice zpříma, vyčítavě.*)

MLEJNEK: (*v rozpacích*) Jako... já?

LUISA: (*Stále na něj hledí.*)

MLEJNEK: (*Zbytky vzteku.*) To bych taky uměl... zkouřit se a... kecnout si na silnici, a... votravovat...

LUISA: (*Dopotácí se k němu, zahledí se mu přímo do očí, tváří se nešťastně.*) Co budu dělat?

MLEJNEK: (*už defenzivně*) Ženská nešťastná... Paní nešťastná... Paní...

LUISA: (*Zfetovaně vyndává z kabelky pudřenku, padá jí na zem, prosebně se dívá na Mlejnka.*)

MLEJNEK: A kde bydlíte... jako... paní?

LUISA: V Řepích.

MLEJNEK: (*lehce trpitelsky*) Ale to je až – na druhém konci města!

LUISA: (*Jen se dívá, může ještě něco vyhodit z kabelky, třeba další tintítko.*)

MLEJNEK: (*zoufale*) Až do Řep... Teď, v tuhle šílenou hodinu. To po mě... Seženu vám... taxi...

LUISA: (*Prosebný příkaz.*) Vodvezte mě domu.

MLEJNEK: Já... nemužu!

LUISA: (*Snaží se sbírat věci ze země, ale znovu jí padají.*)

MLEJNEK: Nemužu přece!... Vozit v noci lidi... do Řep...

LUISA: (*Sedá si, opřená o jednu ruku, pláče.*)

MLEJNEK: (*Chvíli se na ni přihloupě dívá.*) V noci do Řep... ve studený noci lidi do Řep... v pitomý studený noci lidi do Řep... (*Pomáhá jí na nohy.*)

LUISA: *(Padá mu kolem krku, stále nešťastně pláče.)*

MLEJNEK: *(Vede ji ke koloběžce, zvedá koloběžku, opírá o ni Luisu, startuje, ještě se vrací a sbírá ze země tintítka.)*

(Společně strkají nemotorně tintítka do kabelky, Mlejnek si obléká helmu, pořádně si ji usazuje a utahuje, šteluje si Luisu před sebe na koloběžku. Aby se udržela, musí na něm v podstatě ležet. Vyrážejí.)

MLEJNEK: *(trpitelsky)* Abych snad ještě vozil v noci lidi do Řep...

S 3

(Mlejnek a chlapci v kanceláři, stále při kávě. Karel a Emil vyprávějí Ferdinandovi své zkušenosti, s blahosklonným despektem, přes sebe.)

KAREL: *(ledabyle)* A von pořád zapíral, zapíral, zapíral...

EMIL: Von pořád zapíral, zapíral, pořád zapíral...

KAREL: Tak jsme mu teda sejmuli votisky...

EMIL: A von pořád zapíral, zapíral, zapíral...

KAREL: A my jsme mu ukázali ty jeho votisky, který jsme mu vzali...

EMIL: A von zapíral, zapíral, zapíral...

KAREL: Tak jsme mu ukázali ty votisky z toho nože, kerej vězel v těch zádech...

EMIL: A von zapíral, zapíral, zapíral...

KAREL: A ty votisky byly úplně stejný, úplně přesně zřetelný a úplně přesně stejný...

EMIL: Jenomže von prostě zapíral. Zapíral, zapíral, zapíral...

(Prázdné ticho.)

EMIL: Tak jsme ho zakatrali.

MLEJNEK: Ferdinande, umíš vubec naládovat bouchačku?

FERDINAND: Umím, pane poručíku.

KAREL: Hele, neboj se, my tě to naučíme naládovat tak, že tě žádnéj drban...

EMIL: U nás se láduje druhá a třetí patrona zbroušená, kamaráde.

MLEJNEK: Ferdinande, podívej se, než se to naučíš pořádně naládovat, mužeš nám chodit pro svačiny, a až se to naučíš naládovat, tak s náma postupně začneš pracovat.

KAREL: Jasně, šéfe, ho to postupně naučíme, pořádně ládovat...

EMIL: Dyk ten Ferdinand taky nemuže bejt tak natvrdej, aby se to nenaučil naládovat... postupně, jak to pude, tak to pude...

MLEJNEK: *(Slavnostně vstává.)* Ale i když to eště neumíš naládovat, Ferdinande, a než se to všecko naučíš, no žádnéj učenej z nebe nespád, mužeš mi klidně říkat Jan. Jan Pavel.

FERDINAND: *(Vstává.)* Děkuju, pane poručíku. No ale do té doby, než se to naučím... naládovat, nemyslíte, pane Jane Pavle, že bych vám měl přece jenom říkat pane poručíku?

MLEJNEK: *(Vstane.)* Ale prosimtě, Ferdinande. Všichni mi můžou říkat Jane Pavle. Tady Karel... *(Pokyne.)* ...a tady Emil. *(Pokyne.)*

KAREL: Jenom Tonda vám říkal Honzo, šéfe.

EMIL: A my vám vlastně říkáme šéfe, ... šéfe.

MLEJNEK: *(Trochu se zarazí.)* No, Jane Pavle mi tady vlastně nikdo ani moc neříká... ale ty mi mužeš, Ferdinande, klidně říkat Jane Pavle. *(Poplácává ho.)* Dokonce i když to eště neumíš naládovat.

KAREL: My ho to naučíme pořádně naládovat, šéfe.

FERDINAND: No, pane poručíku, než se to...*(Pomlka.)* ...všechno naučím..., rád bych vám přece jen říkal pane poručíku.

(Zvoní telefon. Mlejnek, Karel a Emil se na sebe podívají. Asi končí klid, trochu je to štve, bez Tondy...)

MLEJNEK: *(Energicky, zpříma bere telefon.)* Mlejnek. *(Poslouchá, tuhne, bledne, hledí do prázdna.)* Mrtvola? Makovského 13? V Řepích? *(Ještě pauza, prázdňý pohled kolem.)* Jedu tam.

(Všichni včetně Ferdinanda rychle dopíjejí, zvedají se, v chůzi si oblékají saka, zastrkují pistole...)

R 4

(Mlejnek přivádí Luisu do bytu. Mlejnek pokládá helmu na zem. Luisa vrávorá. Mlejnek ji vede oklikou k židli.)

LUISA: *(Než dojdou k židli, sebere síly k tomu, aby se důstojně postavila proti Mlejnkovi. Stojí proti němu, nohama nebo rukama nebo tělem přiléhá k Mlejnkovi, sexy. Jde dál a po pár krocích promluví.)* Vy jste tak hodnej. Tak hodnej.

MLEJNEK: *(hrdě, se skrývaným vzrušením)* Ou kej. To je dobrý.

LUISA: Eště nikdy mě nikdo v noci nedovez ke mně do Řep. Vy jste tak hodnej.

MLEJNEK: Neni problém. Si to tak neberte.

LUISA: Eště nikdy. Nikdo.

MLEJNEK: Není problém. *(Dovádí vrávorající Luisu k židli.)*
Radši si sedněte.

LUISA: *(Sesune se na židli.)* Jakou já mám žízeň.

MLEJNEK: *(Rozhlíží se, někde vidí sklenici vody, nese ji Luise.)*

LUISA: *(Bere si vodu, hltavě pije, hned se zarazí.)* Co to je?

MLEJNEK: Voda.

LUISA: *(Vrací nedopitou sklenici Mlejnkovi.)* Na polici je vodka.

MLEJNEK: *(Jde pro vodu. Mluví trochu policejně.)* Koks a vodka, to není zrovna dobrá kombinace.

LUISA: Jak jste to poznal, s tím koksem?

MLEJNEK: Trochu do toho vidím. Nešlo by to aspoň bez alkoholu, když už to bez koksu nejde? *(Přináší jí vodu.)*

LUISA: *(Pořádně si hltne. Podává mu sklenici.)* Nenechávej mě v tom samotnou.

MLEJNEK: *(Váhá, nešťastně a nejistě. Je trochu pobouřen.)*
No to snad...

LUISA: Nenechávej mě v tom samotnou.

MLEJNEK: *(Bere si sklenici a pije, napůl rezistentně, napůl vzrušeně.)*

LUISA: *(Bere mu sklenici a opět si lokne.)* Ty jseš tak hodnej.

MLEJNEK: *(Napije se.)*

LUISA: *(Napije se.)* Tak hrozně, šíleně hodnej. *(Bere Mlejnkovi za ruku a stahuje ho tak, že Mlejnek klesá na kolena k židli. Hladí ho po vlasech. Erotické napětí.)* Ty jseš tak hrozně hodnej, tak šíleně hodnej.

MLEJNEK: *(Vstává, oprašuje si kalhoty, Zatváří se pevně, buransky.)* Tak dobrý. Ten zbytek vodky ti už na usnutí stačí. *(Má se k odchodu.)*

LUISA: *(Pokládá sklenici a dává se do pláče, zhrouceně leží na opěradle židle.)*

MLEJNEK: *(Zaváhá, vrací se.)* Co je?

LUISA: *(Pláče.)* Ty jseš tak krásně, zoufale hodnej, a stejně mě tady necháš samotnou.

MLEJNEK: *(Obhajuje se.)* Dyk jsem tě dovez do Řep, až z druhého konce města, uprostřed noci, ve tmě, v zimě...

LUISA: *(Pláče.)* A teď mě tady necháš samotnou, v týhle posteli...

MLEJNEK: *(dost vzrušeně)* Dej si eště pořádnýho loka, to tě uklidní.

LUISA: *(Pláče.)* Nestojím ti ani za jednu noc. Za jednu pitomou krátkou noc. Nikomu nestojím ani za jednu pitomou krátkou noc.

MLEJNEK: *(dost vzrušeně)* To si s tebou mám eště lehnout do postele?

LUISA: *(Zlom. Přestává plakat, vděčně na něj hledí.)* Ty bys tady se mnou zůstal?

MLEJNEK: *(rozumně)* Potřebuješ se pořádně vyspat.

LUISA: *(Vstává, dává mu ruce na tváře.)* Jediný, co teď hrozně potřebuju, jseš ty.

MLEJNEK: *(Vzrušení překrývá rozpaky. Stojí trochu silácky.)*
No jo, no, tak... já... přece...

(Luisa zvedá ze země sklenici, pije, podává ji Mlejnkovi, ten také pije. Luisa pokládá sklenici na židli, líbá Mlejnkovi na čelo.)

LUISA: Jediný, co teď v noci potřebuju... *(Obtáčí se kolem židle, shazuje se sebe šaty, pod nimiž má krásné červené kombiné, věší se mu na krk, postupně stahuje Mlejnkovi na postel.)* ...jseš ty. *(opakovaně)* Ty jseš tak hodnej... tak šíleně... úžasně... krásně hodnej.

MLEJNEK: *(opakovaně)* No jo, ale... Já přece...

(Uléhají do prostoru pomyslné postele.)

S 4

(Luisa leží na zemi v podobné poloze, do jaké v minulé scéně uléhala s Mlejnkem, krásně romanticky mrtvá. Mlejnek a chlapci prořezávají romantickou atmosféru věčným rázným příchodem. Mlejnek si dosvlékává helmu. Pokleká k Luise, zvedá jí ruku. Chlapci se věčně a s profesionální nudou rozestupují kolem Luisy. Mlejnek vstává, šokovaně a melancholicky vyhlíží z okna.)

MLEJNEK: *(Hovoří pro sebe, polohlasem, rytmicky.)* Do háje. Do háje. Proboha. Proboha. *(Říká to průběžně dále, dokud ho chlapci neosloví.)*

KAREL: *(suše)* Přesně do srdce, co?

EMIL: Napral jí to přesně do srdíčka, frajer.

KAREL: Proč frajer? Proč by to nemohla bejt frajerka?

EMIL: Za prvé, kolego, frajerka by to asi nenapálila přesně do srdce...

KAREL: Znáš takový frajerky, který by se trefily třeba do pravý komory, kdyby chtěly. Třeba ta minulej rok z toho Kostelce, jak jsme ji tam čapli...

EMIL: Ta byla fakt dobrá, ta v tom Kostelci, fakt dobrá sviňka...

KAREL: Jak jsme jí nasazovali železa, a ještě mě hryzla do ksichtu...

EMIL: No ale za druhý, kolego: tady to prostě vypadá spíš na frajera.

KAREL: *(Gestem se vzdává.)* Jo, to vypadá. To bych taky řekl, že to vypadá. Na frajera.

EMIL: *(uznale)* A uměl si vybrat, ten frajer. Fakt dobrý gusto.

KAREL: *(uznale)* A uměl se trefit, ten frajer. Fakt dobrá trefa, přímo do herzu.

FERDINAND: *(Dosud tiše postával s ostatními. Během posledních replik se skromně rozhlíží po pokoji, nyní se vytrácí, odchází na chodbu.)*

EMIL: *(Otáčí se k Mlejnkovi.)* Co to tam hledáte, šéfe?

KAREL: *(Otáčí se k Mlejnkovi, mluví k Emilovi.)* Ten šéf tam pořád hledá, něco.

EMIL: No určitě tam něco hledá, když tam tak stojí.

KAREL: Určitě něco hledá... Šéf nikdy nestojí zbytečně, pokud já vim...

MLEJNEK: *(Otáčí se od okna, končí meditaci, mluví sebevědomě.)* No tak to prohledejte, proměřte, vyfoťte, sejměte, zaznamenejte. Ať mužem brzo vypadnout.

KAREL a EMIL: *(Dávají se do slídění a spěšného provádění různých nesmyslných úkonů.)*

FERDINAND: *(Přichází skromně zamyšlen.)* Jeden ze sousedů údajně včera v noci mluvil s mužem, který u tohoto bytu bušil na dveře.

MLEJNEK: *(s hraným zaujetím)* V kolik hodin to bylo?

FERDINAND: Údajně kolem 23:20.

MLEJNEK: *(s hraným podezřením)* Jak to muže vědět tak přesně?

FERDINAND: Údajně tomu muži řekl, aby nedělal rámus, že je půlnoc, a ten muž mu odpověděl něco jako: Žádná půlnoc, suchare. Je 23:20.

MLEJNEK: *(Mává rukou.)* To je nákej... schizofrenik, ten soused.

FERDINAND: *(Je překvapen odpovědí. Váhavě se zeptá.)* Mám vám ho předvést, pane poručíku?

MLEJNEK: Né, Ferdinande. Nemám chuť ztrácet čas s nákým... náměsíčným pomatencem.

FERDINAND: Jak si přejete, pane poručíku.

MLEJNEK: *(Položí ruku na Ferdinandovo rameno.)* Promluv si s ním sám, Ferdinande. S tím to zvládneš i ty. Vyslechni ho, proveř to, zaznamenej to. *(Odchází.)*

FERDINAND: *(Všimne si na zemi ležící rukavice, zvedá ji.)* Pane poručíku.

MLEJNEK: *(Neochotně se otáčí.)* Co je, Ferdinande?

FERDINAND: *(bezelstně)* Nezapomněl jste tady rukavici, pane poručíku?

MLEJNEK: *(Skrývá nenávist k chytrému. Bere si rukavici.)* Asi mi tady vypadla, Ferdinande. *(Odchází.)*

(Ferdinand se skromně rozhlíží, přemýšlí. Karel a Emil stále provádějí nesmyslné úkony.)

KAREL: *(Opožděně se ohlíží, Mlejnek už je pryč.)* Vodcházíte, šéfe?

EMIL: *(Také se ohlíží, mluví do prázdna.)* Chcete, abysme šli s váma, šéfe?

KAREL: Asi už vdešel, šéf.

EMIL: No tak to bude mít asi nákej dobrej důvod, šéf.

KAREL: Když šéf vodchází, tak to nikdy nedělá zbytečně, pokud já vim.

R 5

(Mlejnek a Luisa leží na zemi v poloze, do níž předtím ulehli. Mlejnek se zvedá, mne si obličej, oči, vlasy, zívá. Rozhlíží se kolem, vytahuje z kapsy hřeben, češe se. Luisa se probudí, pohne se, zvedá hlavu. Na opěradle židle visí kabelka. Mlejnek bere do ruky bundu.)

LUISA: *(Spatří, že si Mlejnek začíná oblékat bundu.)* Co se děje?

MLEJNEK: Je ráno, kočínko, ach jo.

LUISA: Co se děje?

MLEJNEK: Ráno v Řepích.

LUISA: To tohle s tebou, to bylo včera?

MLEJNEK: Unavený ráno v Řepích.

LUISA: Kolik je hodin?

MLEJNEK: *(rozhodně)* Vodcházím, kočínko.

LUISA: Už je ráno?

MLEJNEK: Bylo to hezký. *(lehce znalecky)* Perfektní. *(Bere do ruky helmu.)* Jdu do práce.

LUISA: Tak už je ráno? *(Sedá si.)*

MLEJNEK: Kafe si budeš muset dát sama. Musím jít fungovat. *(Má se k odchodu.)*

LUISA: Jak se jmenuješ, kocourku?

MLEJNEK: Na tom nesejde.

LUISA: Kdy zase přijdeš? *(s nadějí)* Dneska večer?

MLEJNEK: *(trochu hrubě)* Až tě zase seberu na ulici.

LUISA: *(mile)* Nebud' vošklivej, kocourku.

MLEJNEK: *(Nepatrně se zastydí.)* Jmenuju se... *(Zaváhá.)* ...Jan. Jan Pavel. *(Vyndává z kapsy vizitku.)*

LUISA: *(Ospale vstává, vyndává z kabelky vizitku, podává mu ji. Políbí ho.)* Já jsem Luisa.

MLEJNEK: *(Prohlíží si vizitku, pokyvuje hlavou, pokyne jí rukou a pokyvuje se odchází.)* Ou kej.

LUISA: *(Sedá si na zem – postel, konstatujíc si předčítá Mlejnkovu vizitku.)* Poručík Jan Pavel Mlejnek, kriminální ústředna ČR, oddělení velice závažných trestných činů, Bartolomějská 13, Praha 1. *(Vyndává z kabelky svoji vizitku.)* Luisa Hromádková, ředitelka, reklamní agentura Rio, Bartolomějská 15, Praha 1. *(Úsměv.)* Třeba se uvidíme v kanceláři, kocourku.

S 5

(Mlejnek sedí v kanceláři, hlavu v dlaních, nijak moc zoufalý, spíš zamyšlený. Helmu má na stole vedle sebe. Po chvílce energicky přicházejí chlapci, mají lehce bojovnou náladu, protože mají nový případ.)

KAREL: Tak jsme tady, šéfe.

EMIL: *(Překrývá se s Karlem.)* Dobrej den, šéfe.

FERDINAND: *(samostatně, až po ostatních)* Dobrý den.

MLEJNEK: *(Vzhledne, je zadumaný, začíná si pohrávat s helmou.)* Tak co je novýho, chlapci?

KAREL: *(kvalifikovaně)* Jsme to prohledali, proměřili, vyfotili, sejmulí, zaznamenali.

EMIL: Trochu jsme to povyslýchali, kolem.

KAREL: *(Po malé pauze.)* Potom jsme vypadli.

MLEJNEK: To jste dobře udělali.

EMIL: *(Sedá si na své místo.)* Kdoví, kdo ji zabil.

KAREL: *(Sedá si na své místo.)* Toho jen tak lehce nenajdeme.

EMIL: To muže bejt kdokoliv, kterejkoliv chlápek na ulici.

KAREL: Nebo ženská.

MLEJNEK: *(lehce unaveně)* Přemejšlel jsem, chlapci, kde asi najdeme klíč k tomu případu.

EMIL: A kde, ho najdeme?

KAREL: Na co jste přišel, šéfe.

MLEJNEK: *(Kvalifikovaně pokyvuje.)* Na nic.

(Karel a Emil kvalifikovaně pokývují hlavami, Ferdinand stále stojí.)

MLEJNEK: Všimli jste si něčeho zajímavýho, chlapci?

KAREL: Né.

EMIL: Né.

MLEJNEK: Řekli vám něco ty sousedi, chlapci?

KAREL: Né.

EMIL: Ani né.

(Mlejnek, Karel a Emil kvalifikovaně mlčí.)

FERDINAND: *(Stále stojí.)* Vyslýchal jsem toho souseda, který říkal, že viděl kolem půlnoci chlápka.

MLEJNEK: *(Reaguje otráveně a uraženě na to, že si Ferdinand dovoluje vyrušovat.)* A co má bejt, detektive-svačináři?

FERDINAND: Nahrál jsem si to na kazetu. *(Jde ke stolu, na němž je magnetofon, zastrčí do něj kazetu, použít ho.)*

HLAS SOUSEDA: ... tady vyřvával jako kretén, tak jsem šel, a povídám mu, chlape, nedělejte nám tady brajgl, a von vubec nechápal, co po něm jako chci, tam jsem mu řek, že tady v tom baráku jako bydlím, a že bych jako spal, a von mi odpověděl, abych si dal do uší vatu, tak jsem mu řek, že na něj zavolám policii, a von mi povídá: policie jsem já, troubo. Tak jsem ho jako nechal, sviňáka, co se s nim budu votravovat, v noci...

FERDINAND: *(Vypíná magnetofon.)*

MLEJNEK: (*opatrně útočně*) A co to pro nás jako znamená, úspěšnej detektive Ferdinande?

KAREL: No jo, to by moh říct každej, že je vod policie.

EMIL: To dneska říká každej, že je vod policie.

KAREL: Ale každej nemá služební vodznak.

EMIL: (*Hledá po kapsách služební odznak, vytahuje ho, pokládá na stůl, mazlí se s ním.*)

MLEJNEK: (*defenzivněji*) Podívej, mladíku, řek ti aspoň, jak ten chlap vypadal, nebo něco?

FERDINAND: (*Pouští magnetofon.*)

HLAS SOUSEDA: ... takový boty a... texasky měl, modrý, a koženou bundu, v ruce držel rukavice kožený a helmu...

FERDINAND: (*Vypíná magnetofon.*)

MLEJNEK: (*zesměšňujícímě uznale*) No, používáš moderní metody, Ferdinande. (*Pokyne k magnetofonu.*)

KAREL: No jo, ale texasky a koženou bundu...

EMIL: A rukavice, a helmu...

KAREL: To dneska nosí kdekdo, každej druhej chlápek na ulici.

EMIL: A ženská.

FERDINAND: (*skromně*) Pane poručíku, mohli bychom si spolu promluvit?

MLEJNEK: (*bez nadšení, s obavami, zvenku bodře*) Ale samozřejmě, Ferdinande.

FERDINAND: O samotě?

MLEJNEK: (*unaveněji bodře*) Ale samozřejmě. (*Pohlédne na chlapce.*) Jo to ty jako myslíš, mladíku, že nejsme vo samotě?

KAREL: Pch.

EMIL: Ts.

MLEJNEK: Tak ty bys chtěl mít před Emilem a před Karlem nějaký tajnosti! (*Vstává, chodí. Následuje přednáška.*) První den. První den je tady s náma na kanclu, ještě nám ani nedošel pro svoji první svačinu, ještě ani neumí pořádně naládovat bouchačku, ještě ani nemá bouchačku v náprsní kapse, ještě snad ani neviděl... (*Pohlédne na Ferdinanda a zvolá.*) Von snad ještě ani neviděl naše zbroušený náboje – a už by chtěl dělat mezi náma tajnosti. Mezi náma kamarádama tajnosti. Mezi náma kamarádama rozbroje. Mezi náma. (*Kroutíce hlavou si sedá.*)

KAREL: (*Kroutí hlavou.*)

EMIL: (*Smutně pokyvuje hlavou.*)

FERDINAND: Myslím, že by to bylo lepší, pane poručíku.

MLEJNEK: (*imperativně*) Mluv. Mluv než ti to našiju do... do...

KAREL: Do nohy.

EMIL: Nebo do ruky.

MLEJNEK: Do palice!

FERDINAND: Myslíte, pane poručíku?

MLEJNEK: (*Vstává, jde k Ferdinandovi.*) Mluv! Žvaň! Plkej! Vykecej se! Vybulikuj to!

FERDINAND: (*Stále stojí.*) Tak dobře, pane poručíku. (*Postaví se téměř do pozoru.*) Víte, byl bych rád, kdybyste mi něco vysvětlil.

MLEJNEK: (*Uvelebují se na židli.*) Jsem připraven, chytrý a zkušený kolego.

FERDINAND: Víte, dnes ráno jsem našel u toho bytu, kde byla zavražděna Luisa Hromádková, vaši rukavici.

MLEJNEK: To vím, náš pronikavý duchu.

FERDINAND: Ale všiml jsem si, že jste cestou do toho bytu žádné rukavice neměl.

MLEJNEK: Úžasné, nejpronikavější duchu našeho oddělení.

FERDINAND: Ani na rukou, ani v kapse, protože tak velkou kapsu jste prostě neměl.

MLEJNEK: Pokračuj, malý policejní geniusi.

FERDINAND: Neměl jste ani tašku.

KAREL: A co chceš jako říct, ty vole?

FERDINAND: Popis, který jsem získal od toho souseda, kterého vrah vzbudil, přesně odpovídá vašemu popisu.

EMIL: Tý krávo, ten magor chce snad říct, že...

FERDINAND: Hospodský z protějšího sklepa viděl kolem půlnoci u domu zaparkovanou koloběžku.

MLEJNEK: (*vyzývavě*) A co chceš tím svým nedomrlým fantazírováním naznačit, Ferdinande?

FERDINAND: Chtěl jsem se vás, šéfe, zeptat, jestli jste tam včera v noci náhodou nebyl.

MLEJNEK: (*Vstává, poté nasadí melancholický tón.*) Eště neumí pořádně naládovat stříkačku, ještě ani neviděl naše zbroušený včeličky... (*Jde vyzývavě proti Ferdinandovi.*) ...

a už mě bude chtít zakatrovat jako svýho prvního vlastnoručně drapnutýho drbana?

KAREL: *(Staví se po levici Mlejnka. Mlejnek stojí z profilu otočen na Ferdinanda. Karel se k němu tedy staví ze strany hlediště.)* Nebojte se, šéfe, já budu stát při vás, i kdyby vás chtěl zakatrovat nějakej větší frajer.

EMIL: *(Staví se po pravici Mlejnka.)* Já vám budu krejt záda, a nákýho Ferdinanda klidně zašlápnu do asfaltu jako ropuchu.

MLEJNEK: *(Pateticky poodstoupí a promlouvá ke všem chlapcům.)* Chlapci, přísahám vám, že jsem tu holku nikdy před tím pitomým dnešním ránem neviděl.

KAREL: Věříme vám, šéfe.

MLEJNEK: Přísahám vám, Karle, Emile a *(s despektem)* Ferdinande že jsem tu holku v životě neviděl živou.

EMIL: To víme, šéfe.

MLEJNEK: Přísahám, že jsem s ní nikdy nemluvil, nikdy jsem do ní ani nenarazil na ulici, nikdy jsem s ní nejel na motórce, nikdy jsem s ní nešel do kina, nikdy jsem jí nenalejval červený víno... *(Začínají se mu do toho míchat vzpomínky.)* ...nikdy jsem necejtíl pach jejího těla, nikdy jsem neslyšel její sametovej hlas, nikdy jsem se nedíval do jejích neproniknutelných očí, nikdy jsem ji nehladil po hebký teplý kůži, nikdy jsem necejtíl její horký vlhký rty...

R 6

(Mlejnek a Yveta pokojně sedí ve svém bytě, prohlížíjí si časopisy, pijí čaj, na pozadí hraje hudba. Helma je položena poblíž.)

YVETA: Ráda bych si koupila ty s kovovým podpatkem, třeba jako zásnubní dárek, vod tebe, to by se mi hodilo k těm červenejm šatům, jak mám připravený na léto, až bude hezky...

MLEJNEK: *(Odhlédne od časopisu. Je ospalý.)* Yvetko, neboj se, já tě budu vobdivovat, i když budeš mít podpatky z umělý hmoty...

YVETA: A budeš mě hladit po vlasech, a po krku, pořád, i když jsme teď tak zasnoubený?

MLEJNEK: ...nebo ze dřeva...

YVETA: A budeš se mnou jezdit k moři, a na hory, a... do dalekejš měst, i když jsme teď tak zasnoubený?

MLEJNEK: ...nebo z volova...

YVETA: Jane Pavle, ty mě neposloucháš?

MLEJNEK: Poslouchám, Yvetko.

YVETA: Vypadáš dneska nějak unaveně, nějak nevyspale.

MLEJNEK: *(Haur.)* Prosimtě...

YVETA: Přitom je teprve šest hodin... Asi jsi hodně pracoval... Pudu ti udělat večeri.

MLEJNEK: *(unaveně)* Asi pudu spát, Yveto.

YVETA: *(Vstává a jde k Mlejnkovi, lehce ho hladí po hlavě, trochu překvapeně kroutí hlavou.)* Pudeš si vodpočinout, Jane Pavle.

(Zvoní telefon.)

MLEJNEK: *(Zvedá telefon.)* Mlejnek.

SEKRETÁŘKA: *(Hlas z telefonu.)* Tady sekretářka slečny Luisy Hromádkové, reklamní agentura Rio, Bartolomějská ulice 15.

MLEJNEK: *(Zpozorní, vstává a poodchází co nejdále od Yvety do nejzazšího kouta.)* A co má bejt.

SEKRETÁŘKA: Slečna Hromádková vás naléhavě žádá, abyste se co možná nejdříve dostavil do její kanceláře.

MLEJNEK: *(Lehce panikaří.)* Co se děje?

SEKRETÁŘKA: Jedná se o velice urgentní záležitost. *(Zavěsí.)*

MLEJNEK: *(Lehce vyjeveně přemýšlí, pohlédne přitom i na Yvetu. Potom se zachová zcela úředně.)* Dobře, budu tam. *(Spěšně dopíjí čaj, lehce vyjeveně hledá helmu, potom bundu, vše si rychle obléká, hledá koloběžku, energicky si na ni stoupá.)*

YVETA: *(Během příprav Mlejnka k odchodu.)* Co se stalo? ... Musíš vodejít? ... Nevodcházej. ... Nemůže tam jít někdo jinej? ... Jseš dneska tak unavenej...

MLEJNEK: *(Kvapně lehce zmatečně sestupuje z koloběžky.)* Nedá se nic dělat, Yveto. *(Nechá se od Yvety pohladit na helmu, opět nastupuje a energicky odjíždí.)*

YVETA: Dej na sebe pozor, Jane Pavle! *(Zůstává v bytě, volá za ním.)* No když jsme teď tak zasnoubený...

MLEJNEK: *(Přijíždí ke kanceláři Luisy, akčně parkuje koloběžku, strhává si helmu, vbíhá do kanceláře k sekretářce a vyjeveně se ptá.)* Kde je?

SEKRETÁŘKA: *(klidně, profesionálně)* Slečna Hromádková vás očekává ve své kanceláři. *(Pokyne k Luisinu prostoru.)*

MLEJNEK: *(Vbíhá energicky k Luise.)* Co se děje? *(znejistěle)* Co je?

LUISA: *(Až nyní se objevuje, je velmi úřední, s úředními brýlemi, sedá si na svou židli.)* Děkuji, že jste přijel, pane

poručíku. *(Pomlka, během níž se Mlejnek marně zmáhá na reakci.)* Že jste tak rychle přijel.

MLEJNEK: Co to má znamenat, Luiso? Jedu sem, bojuju vo každou vteřinu, moh jsem se klidně zabít, a ty... tady...

LUISA: *(Pomalů si sundává brýle, pomalů je srovnává do pouzdra, pouzdro pomalů pokládá dozadu vedle židle, vstává, náhle klesá Mlejnkovi k nohám, objímá je.)* Potřebuju tě, Jane Pavle!

MLEJNEK: *(Nesmyslně protestuje.)* Sakra já jsem... Vystartoval z domu!... Jel jsem jak blázen!... Jak magor!... Klopil jsem zatačky... Sakra, moh jsem se rozšmelcovat na bramboračku... Někoho zabít... Rozmlátit helmu... Sakra...

LUISA: *(Už během jeho protestů ho stahuje na zem, uléhají do prostoru postele.)* Potřebuju tě... Potřebuju tě... Potřebuju tě...

S 6

KOMISAŘ: Víte, co mi tady říkáte, pane prokurátore?

PROKURÁTOR: Důkazy jsou naprosto jasné, pane vrchní komisaři.

KOMISAŘ: Mlejnek je můj nejlepší člověk, pane prokurátore. Dal bych za něj ruku do ohně.

PROKURÁTOR: Důkazy jsou naprosto jasné, pane vrchní komisaři.

KOMISAŘ: Není dobré vynášet soudy bez podrobného přezkoumání, pane prokurátore.

PROKURÁTOR: Důkazy jsou naprosto jasné, pane vrchní komisaři.

KOMISAŘ: *(Zvyšuje hlas.)* Doporučoval bych vám nevynášet soudy bez podrobného přezkoumání, pane prokurátore.

PROKURÁTOR: Důkazy jsou naprosto jasné, pane vrchní komisaři.

KOMISAŘ: *(Dále zvyšuje hlas.)* Nesnáším vynášení soudů bez podrobného přezkoumání, pane prokurátore. *(smírněji)* Mlejnků z toho případu přirozeně odvolám, dokud se všechno nevyjasní.

PROKURÁTOR: *(Odmítavě kroutí hlavou.)* Důkazy jsou naprosto jasné, pane vrchní komisaři.

KOMISAŘ: *(smířlivě)* Pane prokurátore, budete-li si to přát, dám Mlejnkovi mimořádnou dovolenou. *(Pokrčí rameny.)* Na jak dlouho budete chtít.

PROKURÁTOR: *(Odmítavě kroutí hlavou.)* Důkazy jsou naprosto jasné, pane vrchní komisaři.

KOMISAŘ: *(Téměř prosí.)* Pane prokurátore, budete-li si to

prát, dám Mlejnkovi neplacenou dovolenou. *(Pokrčí rameny.)* Na jak dlouho budete chtít.

PROKURÁTOR: *(Odmítavě kroutí hlavou.)* Důkazy jsou důkazy. A důkazy jsou naprosto jasné, pane vrchní komisaři.

KOMISAŘ: *(zoufale)* Co mi s ním chcete udělat, pane prokurátore?

PROKURÁTOR: Zatkne ho, pane vrchní komisaři.

KOMISAŘ: Ale já ho mám rád, pane prokurátore!

PROKURÁTOR: Ale on zavraždil tu holku, pane vrchní komisaři.

KOMISAŘ: Ale je to můj oblíbenec, pane!

PROKURÁTOR: On zavraždil tu holku, pane vrchní komisaři. Důkazy jsou naprosto jasné.

KOMISAŘ: Co je mi do té holky, pane?

PROKURÁTOR: Pane, vraždit se nemá.

KOMISAŘ: *(bědovně)* Ale je to můj nejlepší člověk, pane! Kdo mi tady zůstane? Co s námi bude?

PROKURÁTOR: Zatknu ho.

KOMISAŘ: Budu ho bránit.

PROKURÁTOR: Odstrčím vás, pane.

KOMISAŘ: Budu ho bránit se zbraní v ruce!

PROKURÁTOR: Nechám vás zneškodnit, pane.

KOMISAŘ: Je to hrdina, pane, silný a rychlý chlap!

PROKURÁTOR: Ustupte mi z cesty, pane. *(Chce odejít.)*

KOMISAŘ: *(zdrčeně)* Dobře, zatkněte si ho tedy. Já... *(Dramatická pauza.)* ...jdu domů. *(Odchází.)*

R 7

(Mlejnek a Yveta se procházejí.)

YVETA: Jak je to krásný, Jane Pavle, takhle se projít, na vzduchu, na slunci, s tebou...

MLEJNEK: *(upřímně)* Víš, jak rád si s tebou někam vyjdu, Yveto.

YVETA: Jseš hodnej, žes dneska tak utek z práce. *(Pozastavení.)* Kvůli mě.

MLEJNEK: Yveto, není to jednoduchý, urvat se dřív z práce, ale tohle fakt stojí za to, s tebou.

YVETA: Dneska to fakt stojí za to. (*Pohládí ho.*) Jane Pavle, na vzduchu, na slunci...

(*Zvoní telefon.*)

MLEJNEK: (*Přijímá hovor.*) Mlejnek.

SEKRETÁŘKA: (*Hlas v telefonu.*) Tady sekretářka slečny Luisy Hromádkové, reklamní agentura Rio, Bartolomějská ulice 15.

MLEJNEK: (*Nasazuje zcela úřední tón.*) Ano, tady poručík Jan Pavel Mlejnek.

SEKRETÁŘKA: Slečna Hromádková vás žádá, abyste se okamžitě dostavil do její kanceláře.

MLEJNEK: (*úředně vážně*) Ano. Chápu. Je to urgentní.

SEKRETÁŘKA: Mimořádně urgentní.

MLEJNEK: Rozumím. (*Bezmocně pohlédne na Yvetu.*) Přijdu za dvě hodiny.

SEKRETÁŘKA: Ne, pane Mlejnkou. Máte se dostavit okamžitě. (*Zavěsí.*)

MLEJNEK: (*Zcela bezmocný pohled na Yvetu, oči dolů.*) Rozumím. Přijdu okamžitě. (*Ukončí hovor.*)

YVETA: (*zdrčeně a s něžností*) Jane Pavle! Musíš vdejt.

MLEJNEK: (*Prašťí do řidítek, až se helma rozhoupe. Zoufale.*) Do háje.

YVETA: (*Zdrčeně ho hladí po vlasech. Obdivně.*) Máš tolik práce, Jane Pavle.

MLEJNEK: Do háje!

YVETA: (*s láskou*) Počkám na tebe doma, Jane Pavle.

MLEJNEK: (*Nasazuje si helmu, nechává se od Yvety políbit, odklápí štítek.*) Miluju tě, Yveto. (*Zaklapuje štítek a odjíždí.*)

YVETA: (*Volá za ním.*) No když jsme teď tak zasnoubení... (*Smutně, zamilovaně odchází.*)

MLEJNEK: (*Přijíždí do Luisiny kanceláře. Rozzlobeně k sekretářce.*) Kde je?

SEKRETÁŘKA: (*Reaguje klidně, profesionálně.*) Slečna Hromádková vás očekává. (*Pokyne k Luisinu prostoru.*)

MLEJNEK: (*Vráží k Luise.*) Luiso! Sakra!

LUISA: (*Když Mlejnek vstupuje, sedí na své židli. Hned potom vstává a klesá Mlejnkovi k nohám, líbe mu ruce.*) Jane Pavle, potřebuju tě!

MLEJNEK: Luiso, sakra! Nejsem přece tvuj votrok!

LUISA: (*Pomalů vstává a přitom stále Mlejnkou líbe na paže a krk.*) Hrozně tě potřebuju, Jane Pavle.

MLEJNEK: (*Nesmyslně protestuje.*) Nákej tvuj votrok, přece!

LUISA: (*Stahuje ho na zem, uléhají do prostoru postele.*) Ty jseš tak hodnej, já tě tak potřebuju, ty jseš tak hrozně hodnej... já tě tak hrozně potřebuju...

S 7

(*Prokurátor jde do kanceláře k Mlejnkovi. Mlejnek ani ostatní mu nevěnují pozornost. Prokurátor svěšuje se zdi provaz. Rutinně klepe Mlejnkovi na rameno. Mlejnek rutinně bere do ruky svou pistoli, vysypává na stůl náboje, hází pistoli na stůl. Prokurátor vyndává z tašky igelitové sáčky, do jednoho vkládá pistoli, do druhého pečlivě všechny náboje. Na vše sahá jen svým bílým kapesníkem. Mlejnek vstává. Prokurátor mu rutinně nasazuje pouta, potom ho odvádí přibližně do středu jeviště. Mlejnek se rutinně podřizuje, přitom je zarytě důstojný. Chlapci sedí nebo vstávají, zlověstně mlčí. Když Prokurátor a Mlejnek odcházejí od stolu, začínají pokřikovat, poměrně tiše a nesměle.*)

KAREL: Nashledanou, šéfe!

EMIL: My vás v tom nenecháme, šéfe!

KAREL: Jsou to kretění!

EMIL: Jednou vás zachráníme, šéfe!

KAREL: Jsou to kreténský kretění!

EMIL: Jsou to idioti hovadský, šéfe!

KAREL: (*ještě tišeji*) Postřílíme je stříkačkama.

EMIL: Uděláme z nich cedníky na polívku.

MLEJNEK: (*Otáčí se k chlapcům, mluví pomalu a jeho slova mají váhu.*) Až se jednou vrátím, chlapci, všechno... (*Zamyšlená pauza.*) ...všechno vám vysvětlím. (*Otáčí se částečně k Prokurátorovi. S nenávisť.*) A tomuhle prokurátorskému, právníckému, intelektuálskému kreténovi rozbiju hubu boxérem.

R 8

(*Mlejnek a Yveta se procházejí přesně jako minule.*)

YVETA: Jak je to krásný, Jane Pavle, takhle se projít, na vzduchu, na slunci, s tebou...

MLEJNEK: (*upřímně*) Víš, jak rád si s tebou někam vyjdu, Yveto.

YVETA: Jseš hodnej, žes dneska tak utek z práce. (*Pozastavení.*) Kvůli mě.

MLEJNEK: Yveto, není to jednoduchý, urvat se dřív z práce, ale tohle fakt stojí za to, s tebou.

YVETA: Kdyby se tak dneska nic nestalo! (*Hladí ho po rameni.*) Kdyby tak dneska nikdo nikoho nezabil! Kdybys tak dneska, pro jednou, nemusel zase vdejt...

MLEJNEK: Snad ne, Yveto, dneska snad nikdo nikoho... (*Bere ji kolem ramen. Upřímně.*) Víš, jak rád bych tady s tebou zůstal.

(*Zvoní telefon.*)

MLEJNEK: (*Přijímá hovor.*) Mlejnek.

SEKRETÁŘKA: (*Hlas v telefonu.*) Tady sekretářka slečny Luisy Hromádkové, reklamní agentura Rio, Bartolomějská ulice 15.

MLEJNEK: (*Nasadí zcela úřední unavený tón.*) Ano, tady poručík Jan Pavel Mlejnek.

SEKRETÁŘKA: Slečna Hromádková vás za dvě hodiny očekává.

MLEJNEK: (*unaveně úředně vážně*) Ano. Chápu. Je to urgentní.

SEKRETÁŘKA: Mimořádně urgentní. Přijďte za dvě hodiny.

MLEJNEK: Rozumím. Jedu tam. (*unaveně*) Okamžitě tam jedu.

SEKRETÁŘKA: Přijďte za dvě hodiny, poručíku. (*Zavěsí.*)

MLEJNEK: (*Bezmocně hledí na Yvetu. Pomalu dává telefon od ucha. Unaveně, otráveně.*) Rozumím. Jedu tam. (*Tečka za nedobrovolnou rezignací.*) Okamžitě tam jedu.

YVETA: (*zdrčeně a s něžností, s marnou energií*) Jane Pavle! Někdo někoho zabil.

MLEJNEK: (*Unaveně praští do řidítek.*) Sakra.

YVETA: (*Zdrčeně ho hladí po vlasech. Silně obdivně.*) Lidi se pořád tak zabíjejí, Jane Pavle.

MLEJNEK: Sakra! (*Nasazuje si helmu.*)

YVETA: (*s intenzivní obdivnou láskou*) Vypátrej ho, toho vrahouna, Jane Pavle. Nasad' mu na ruce železný vokovy. Zamkni ho v temný cele. Nech ho tam do rána, a přijed' ke mě domů. (*Polibek na helmu.*) Přijed'.

MLEJNEK: (*Mluví se zavřenou helmou.*) Miluju tě, Yveto. (*Odjíždí.*)

YVETA: (*Smutně zamilovaně mizí.*)

(*Mlejnek přijíždí do Luisiny kanceláře. Kromě Luisy sedící*

na své obvyklé židli postává opřený o židli nějaký muž, rozpačitě muchlající svůj klobouk.)

MLEJNEK: (*rozzlobeně k sekretářce*) Kde zase je?

SEKRETÁŘKA: (*klidně, profesionálně*) Slečna Hromádková má návštěvu. Počkejte na ni, prosím, zde.

MLEJNEK: (*Lomcuje jím vztek, chodí sem a tam nebo dokola.*) Slečna má návštěvu. Aha, tak slečinka má návštěvu! Slečinka si vyřizuje záležitosti. (*Oboří se na Sekretářku.*) A proč si mě teda předvolala, slečinka, když na mě nemá čas.

SEKRETÁŘKA: Byl jste očekáván až za dvě hodiny.

MLEJNEK: Na dvě hodiny vám kašlu!

SEKRETÁŘKA: Pane poručíku Mlejnkou, já jsem tady jen od toho, abych vyřizovala vzkazy. Doslova a bez uvažování o jejich širším významu.

MLEJNEK: Kašlu na to. (*Vráží k Luise.*)

SEKRETÁŘKA: (*Marně za ním volá.*) To přece nemůžete, poručíku...

MLEJNEK: Luiso! Sakra! Já už se na to vykašlu! Jedu sem jak magor... Klopím zatačky...

LUISA: (*Když Mlejnek vstupuje, sedí Luisa na své židli. Hned potom vstává a atraktivně se prochází v blízkosti Mlejnkou se svůdně a chvílemi stydlivě sklopenýma očima.*) Jane Pavle, ty jseš tak hodnej! Chtěla bych ti všechno vysvětlit.

MLEJNEK: Luiso, sakra! Ty jseš snad úplně pitomá!

LUISA: (*Bere ho svůdně a stydlivě za ruku.*) Všechno ti vysvětlím, Jane Pavle.

MLEJNEK: (*Nesmyslně protestuje.*) Ženu se sem ulicema, jako blázen, jako vůl, s helmou na hlavě...

LUISA: (*Svůdně a stydlivě mu přikládá prst na ústa.*) Všechno ti vysvětlím, všechno, všechno.

MLEJNEK: (*Chce začít naštvane pochodovat, takže se pootočí a všimne si muže. Obrátí se ostře k Luise.*) Co je to za chlapa?

MUŽ: (*Rozpačitě mačká klobouk.*) No tak... já teda pudu...

MLEJNEK: (*Jde na něj, nevybíravě ho chytá za límec, strká ho ven, nakonec ho ještě kope. Z intonace nadávek je zřejmé, že je má dobře naučené.*) No tak to teda pudeš, ty hovado, ty frajere libovej, nemastná nepropečená kotleto, shnilej zatuchlej špeku, přesolenej, přepepřenej vepřovej brabče, ty... (*Už nic nevymyslí.*) ...hovado, ty... špeku, ty... kotleto.

LUISA: (*Jde svůdně k Mlejnkovi, přitom se smutně dívá za vykopnutým mužem, který klopýtá přes kancelář sekretářky*

pryč.) Víš, Jane Pavle, chodíš za mnou jen jednou denně... my dva si spolu hrajeme... jen jednou denně... každý den jen jednou... a já...

MLEJNEK: Luiso, jezdím za tebou do týhle pitomý kanceláře každý den! Co bys ještě chtěla, Luiso, proboha?!

LUISA: *(stydlivě, tiše)* Víš, mně to jednou denně nestačí.

MLEJNEK: *(V šoku se potácí k židli. Podlamují se mu kolena, šmátrá po židli, nedaří se mu na ni sednout, jen ji nenásilně převrhne. Sedá si na převrženou židli, se svěšenou hlavou, opřený o kolena.)* Jednou denně... ti to nestačí?

LUISA: *(Láskyplně ho hladí po vlasech.)* Ale ty jseš tak velkej, silnej, tak hodnej, tak milej, a nemůžu bez tebe žít.

MLEJNEK: *(Postupně se vzpamatovává a ještě zpola v šoku vstává.)* Já... já tě zabiju...

LUISA: *(Hladí ho, pokouší se ho líbat.)* Nemůžu, nemůžu bez tebe žít...

MLEJNEK: Já tě zabiju. Zabiju...

LUISA: Nemůžu bez tebe žít, já tě tolik potřebuju...

MLEJNEK: Vyprázdním do tebe zásobník...

LUISA: *(Stahuje Mlejnka na zem, uléhají do prostoru postele.)* Ty jseš tak hodnej, a já tě tolik potřebuju...

MLEJNEK: Já tě tak zabiju... vyprázdním do tebe zásobník...

LUISA: Ty jseš tak hrozně hodnej... nemůžu bez tebe žít...

S 8

(Vpravo jsou shromážděni komisař, Karel, Emil, Ferdinand a Yveta. Karel drží helmu. Zezadu přichází prokurátor a Mlejnek. Prokurátor zaujímá pozici vlevo, Mlejnek hlouběji ve středu.)

PROKURÁTOR: Podezřelý Jane Pavle Mlejнку, znal jste slečnu Luisu Hromádkovou už před její smrtí?

MLEJNEK: Žádnou takovou holku jsem v životě neviděl.

PROKURÁTOR: Tvrdíte tedy, že jste ji neznal, nikdy jste se s ní nesetkal, nikdy jste s ní nemluvil?

MLEJNEK: *(K chlapcům, aby to slyšel i Prokurátor.)* Ten prokurátor je asi hovado. *(K Prokurátorovi.)* Jak bych mohl mluvit s někým, koho jsem nikdy nepotkal? *(K chlapcům, aby to slyšel i Prokurátor.)* Ty prokurátoři mají asi vylízanej mozek.

PROKURÁTOR: A co řeknete na to, že se v její kanceláři našly téměř na všech hladkých plochách vaše otisky prstů?

MLEJNEK: Neumíte snímat votisky. Řekněte si tady mejm

chlapcům, ať vám s tím pomůžou, ty vaše nemehla to snímají jako když má kráva číst ty vaše zákony.

PROKURÁTOR: A co řeknete na tohle? *(Jde ke stolu, na němž je magnetofon, pouští ho.)*

HLASEKRETÁŘKA: *(Hlas sekretářky, stejně upjatý jako vždy.)* Jsem sekretářka slečny Luisy Hromádkové, reklamní agentura Rio, Bartolomějská ulice 15. Ano. Poručík Jan Pavel Mlejnek navštěvoval slečnu Hromádkovou v její kanceláři.

PROKURÁTOR: *(Vypíná magnetofon.)*

MLEJNEK: *(Trochu zaskočen.)* Kráva. Vy hovada, hnusáci špinavý, mameluci inteligentní, prokurátorský, vodporný, kretění idiotský právnícký...

PROKURÁTOR: *(korektně)* Přiznáváte se nyní, že jste slečnu Luisu Hromádkovou znal?

MLEJNEK: *(Morálně na výši.)* A co mi asi tak zbejvá? Co mám asi tak dělat, když jste mi to takhle mistrovsky, takhle hnusně prokurátorsky idiotsky narafičili!

PROKURÁTOR: *(korektně)* Přiznáváte se tedy?

MLEJNEK: *(pateticky)* Přiznávám. Přiznávám, že jsem tu Hromádkovou znal. A teď ať všichni prokurátorský imbecilové vypadnou a dají mi svatej pokoj.

(Prokurátor odchází. Yveta hledí trochu překvapeně, avšak bez skvrny podezření na Mlejnka. Hledí na něj i Ferdinand a Komisař. Karel a Emil jsou lehce zakřiknutě bojovní.)

KAREL: My vás v tom nenecháme, šéfe.

EMIL: My vám věříme, na nás se můžete spolehnout.

KAREL: Jsou to kretění.

EMIL Uděláme z nich cedníky na polívku.

MLEJNEK: *(pateticky)* Přiznávám, přiznávám, že jsem tu Hromádkovou znal. Ale říkám vám, říkám vám na svou čest a svoje svědomí, přísahám na všechno, co je pro mě svatý, přísahám, že jsem se jí v životě ani nedotknul. V životě, *(Obrací se hlavně k Yvetě.)* v životě jsem se jí ani prstem nedotknul.

YVETA: *(dojatě, demonstrativně, přesvědčeně)* Věřím ti, Jane Pavle, věřím ti víc než sama sobě.

R 9

(Mlejnek odchází od zaparkované koloběžky a míří bez pozvání na návštěvu k Luise. Ani se nezastavuje u sekretářky, nebere ji na vědomí. V kanceláři sedí Luisa na klíně Muže.)

SEKRETÁŘKA: *(Marně volá.)* To přece nemůžete, poručíku...

MLEJNEK: *(Vtrhává k Luise.)* Vy svině. Vy zrádný sprostý kurvy. Nejradši byste mi vrazili kudlu do zad.

(Luisa a Muž vstávají. Muž se vyděšeně stahuje dozadu, opírá se o zadní stěnu, nemůže utéci.)

LUISA: *(Vstává a opírá se o opěradlo židle.)* Co tady děláš?

MLEJNEK: Co tady dělám? Přišel jsem vás voba zkurvený parchanty postřílet.

LUISA: *(agresivně)* Vypadni vodsud'. Uklidni se, a vypadni z mý kanceláře.

MLEJNEK: Až do vás vobou vyprázdním zásobník. Až vás voba pošlu do zkurvenýho zprasenýho pekla. A nebo... *(Přistoupí k Luise, bere ji za bradu. Se zlověstným klidem.)* ...aspoň tebe, ty krávo...

LUISA: Jdi se vycpat! Vypadni! Vypadni a už se nevracej!

MLEJNEK: *(Zlomí se, popouští helmu; klekne si před Luisu a prosí.)* Luiso! Luiso, pojd' ke mě. Pojd' jenom ke mě, budeme se mít jen pro sebe, vykašli se na tohohle debila.

LUISA: *(Ospravedlňuje se.)* Říkala jsem ti, že mi to jednou denně nestačí.

MLEJNEK: *(Stále klečí.)* Pojedeme spolu... Někam spolu pojedeme... Ujedeme... Sami dva...

LUISA: *(lehce netrpělivě)* Říkala jsem ti, že mi to nestačí.

MLEJNEK: *(Marně pokračuje.)* Budeme žít jen pro sebe, na všechno vostatní se vykašleme...

LUISA: *(Během repliky jde ke dveřím.)* Teď vypadni. Nechci tě vidět.

MLEJNEK: Luiso, jen my dva, nikdo jinej nám nebude...

LUISA: Vypadni a už se nevracej. Dej mi pokoj. Říkala jsem ti, že mi to nestačí.

MLEJNEK: *(Zdrceně se v transu zvedá.)* Tak tě zabiju. Zabiju. Vyprázdním do tebe zásobník. Nebo jen jednou ránou. Jen jednou přesně mířenou ránou. *(Odchází kolem Sekretářky, přitom hledě na helmu opakuje následující větu.)* Třeba jen jednou přesně mířenou ránou.

S 9

(Rozestavení postav jako v S8.)

PROKURÁTOR: Podezřelý Jane Pavle Mlejnku, znal jste tedy slečnu Luisu Hromádkovou.

MLEJNEK: Jsem to už jednou říkal, ne? *(k chlapcům)* Ten prokurátor je asi vydřenej, úplně.

PROKURÁTOR: Podezřelý Mlejnku, byli jste se slečnou Hromádkovou blízkými přáteli?

MLEJNEK: *(Šokovaně se obrací k chlapcům a Yvetě.)* Jé. To snad. To je idiot.

PROKURÁTOR: Byli jste blízkými přáteli?

MLEJNEK: To si jako myslíte, že jsem takovej vůl? Že si vod vás nechám všechno líbit, vy inteligentní právnickej packale?

KAREL: Si myslí, že nás tu muže...

EMIL: Si myslí, že mu to projde.

PROKURÁTOR: Tvrdíte tedy, že jste blízkými přáteli nebyli?

MLEJNEK: *(K chlapcům.)* To je hovado. *(K Prokurátorovi.)* Měli jsme spolu určité obchodní záměry, o kterých jsme občas diskutovali.

PROKURÁTOR: *(korektně)* Obchodní záměry?

MLEJNEK: *(Se svázanýma rukama jde k němu, jako by ho chtěl praštit.)* Je to snad něco nelegálního? Nemůžu mít obchodní záměry, s kým se mi zachce? Nejsem snad svobodnej člověk ve svobodný zemi?

PROKURÁTOR: A co řeknete na tohle? *(Poukáže na pomyslné dveře.)*

SEKRETÁŘKA: *(Přichází, obřadně si sedá na židli.)* Jsem sekretářka slečny Luisy Hromádkové, reklamní agentura Rio, Bartolomějská ulice 15. Ano. Poručík Jan Pavel Mlejnek navštěvoval v poslední době slečnu Hromádkovou v její kanceláři pravidelně každý den. *(Obřadně a důstojně odchází.)*

MLEJNEK: *(Je trochu zaskočen.)* Kráva. Vy hovada, hnusáci špinavý, mameluci inteligentní, prokurátorský, vodporný, kretění idiotský právnický...

PROKURÁTOR: Jane Pavle Mlejnku, přiznáváte se, že jste byli s Luisou Hromádkovou blízkými přáteli?

MLEJNEK: *(Chodí po místnosti. Pateticky.)* A co mi asi tak zbejvá? Hajzlové. Šílený kretění čmuchalský intelektuálský. Přiznávám, že jsem tu holku vídal každý den. No dobře. Přiznávám! A teď ať všichni prokurátorský zakrslíci vypadnou a dají mi svatej pokoj.

(Prokurátor odchází. Yveta hledí trochu zaskočeně na Mlejnka. Hledí na něj i Ferdinand a Komisař. Karel a Emil jsou dost zakřiknutě bojovní.)

KAREL: My vás v tom nenecháme, šéfe.

EMIL: My vám věříme, na nás se můžete spolehnout.

KAREL: Jsou to kreténi.

EMIL: Uděláme z nich hromadu krvavejch kolen.

MLEJNEK: (*pateticky*) Přiznávám, přiznávám, že jsem se s tou Hromádkovou často scházel... Ale říkám vám, říkám vám na svou čest a svoje svědomí, přísahám na všechno, co je pro mě svatý, přísahám, že jsem s ní nic víc neměl. V životě... (*Obrací se hlavně ke Komisařovi.*) ...v životě jsem s ní ani prstem nic víc neměl.

YVETA: (*dojatě, demonstrativně, s pochybami*) Věřím ti, Jane Pavle, věřím ti víc než sama sobě.

R 10

MLEJNEK: (*Jede na koloběžce. Sesedá, uvolňuje si helmu, vyndává telefon, vytáčí předvolené číslo.*) Luiso, Luiso, já tě miluju, vykašli se na toho debila, někam spolu pojedeme, sami dva, na všechno vostatní se vykašleme, budeme spolu žít, někde jinde... v Americe... v Grónsku... v Antarktidě... v jiným městě... v krásným bytě... s bazénem... s labutěma... kokosový palmy... vopice na stromech... (*Poslouchá.*) Já vim, vim, že ti to jednou denně nestačí, ale potřebuju tě, miluju tě, nemůžu bez tebe žít... Vrazím si... kudlu do hlavy... nákej šroubovák... zalezu pod most... To nepřežiju... A toho chlapa zabiju. A sebe. A tebe. Všechno rozstřím. Všechny vodprásknu. (*Uvědomuje si, že Luisa už zavěsila. Vypíná telefon a proneše pro sebe.*) Třeba jen jednou přesně mířenou ránou.

S 10

(*Opět výslech jako v S8 a S9.*)

PROKURÁTOR: Podezřelý Jane Pavle Mlejнку, znal jste tedy slečnu Luisu Hromádkovou.

MLEJNEK: Jsem to už jednou říkal, ne? (*Obrací se k chlapcům.*) Ten prokurátor je asi vydrěnej, úplně.

PROKURÁTOR: Podezřelý Mlejнку, měl jste s ní milostný poměr?

MLEJNEK: (*Obrací se šokovaně k chlapcům a Yvetě.*) Jé. To snad. To je slíva.

PROKURÁTOR: Měl jste s ní milostný poměr?

MLEJNEK: To si jako myslíte, že jsem takovej vůl? Že si vod vás nechám všechno líbit, vy inteligentní právnickej packale?

KAREL: Si myslí, že nás tu muže...

EMIL: Si myslí, že mu to projde.

PROKURÁTOR: Tvrdíte tedy, že jste s ní milostný poměr neměl?

MLEJNEK: (*Obrací se k chlapcům.*) To je hovado. (*Obrací se k Prokurátorovi.*) Měl jsem s ní poměr asi jako vy s vaší podvratáckou vypelichanou fenou. Ale nechci vás přeceňovat.

PROKURÁTOR: (*korektně*) Tvrdíte tedy, že ne?

MLEJNEK: (*Se svázanýma rukama jde k němu, jako by ho chtěl praštit.*) Tvrdím, že né!

PROKURÁTOR: A co řeknete na to, že se v jejím bytě našly téměř na všech hladkých plochách vaše otisky prstů?

MLEJNEK: Neumíte snímat votisky.

PROKURÁTOR: A že figurujete téměř na každé stránce jejího deníku?

MLEJNEK: Nevěděla, co píše.

PROKURÁTOR: A že máme záznamy vašich hovorů do její kanceláře.

MLEJNEK: Zvukovej záznam není důkaz.

PROKURÁTOR: A že máme tři svědky z jejího domu, kteří vás pravidelně vídali.

MLEJNEK: Blafujete.

PROKURÁTOR: Jane Pavle Mlejнку, přiznáváte se, že jste měl s Luisou Hromádkovou milostný poměr?

MLEJNEK: (*Chodí po místnosti. Pateticky.*) Hajzlové. Šílený kreténi čmuchalský inelektuálský. Přiznávám, že jsem tu holku... že jsem s tou holkou... No dobře, přiznávám! Přiznávám! A teď ať všichni prokurátorský hovada vypadnou a dají mi svatej pokoj.

(*Prokurátor odchází. Yveta hledí trochu zaskočeně na Mlejńka. Hledí na něj i Ferdinand a Komisař. Karel a Emil jsou hodně zakřiknutě bojovní.*)

KAREL: My vás v tom nenecháme, šéfe.

EMIL: My vám věříme, na nás se můžete spolehnout.

KAREL: Jsou to kreténi.

EMIL: Pověsíme je na jedli, zubama dolu.

MLEJNEK: (*pateticky*) Přiznávám, přiznávám, že jsem s tou Hromádkovou spal a... Ale říkám vám, říkám vám na svou čest a svoje svědomí, přísahám na všechno, co je pro mě svatý, přísahám, že jsem ji nevodprásknul. V životě... (*Obrací se hlavně ke Komisařovi.*) ...v životě jsem ji ani prstem nevodprásknul.

YVETA: (*dojatě, demonstrativně, s velkými pochybami*) Věřím ti, Jane Pavle, věřím ti víc než sama sobě.

R 11

MLEJNEK: *(V helmě a rukavicích parkuje koloběžku pod jeviště, jde po ztemnělém schodišti osvětleném jediným slabým bodovým světlem, se stíny. Sundává si helmu, neurvale buší na dveře.)* Luiso! *(Nic. Buší.)* Luiso! *(Nic. Buší.)* Otevři, vím, že jseš doma! *(Nic. Kope.)* Luiso, vím, že tam někde jseš. *(Nic. Kope.)* Otevři! *(Nic. Buší a kope.)* Luiso, vím, že tam někde jseš. Ty krávo!

SOUSED: *(Přichomítá se, rozespalý.)* Heleďte se, já bydlím o patro níž, víte?

MLEJNEK: A co jako?

SOUSED: Bydlím tady, víte, pane, a... *(Mlejnek na něj nechápavě civí.)*

MLEJNEK: A co jako?

SOUSED: Bydlím tady, a... *(Mlejnek na něj nechápavě civí.)* ...vy jste mě probudil.

MLEJNEK: A co jako?

SOUSED: Je půlnoc.

MLEJNEK: Žádná půlnoc, suchare. *(Dívá se na hodinky.)* Je 23:20.

SOUSED: *(skromně)* Heleďte se, já v tomhle baráku bydlím.

MLEJNEK: Tak zalez bydlet a dej si do uší vatu.

SOUSED: *(Odchází, potom se vrací.)* Heleďte se, jestli hned nevodejdete, zavolám na vás policii.

MLEJNEK: Policie jsem já, troubo.

SOUSED: *(Krčí rameny, zalézá.)*

MLEJNEK: *(Ještě si kopne a pomalu zamyšleně odchází pod jeviště. Ve chvíli, kdy prochází kruhem bodového světla, upouští jednu rukavici, která zůstává v kruhu světla ležet. Nevšiml si toho, pokračuje dál. Zarmouceně si sedá na zem k zaparkované koloběžce. Za okamžik vstává a v tichu zní jeho kroky.)*

(Vrah ještě není vidět, ale Luisa ho vidí.)

LUISA: *(překvapeně)* Co tady... ? *(Ztichne, přerušena kroky.)*

(Vrah si přendává helmu z pravé ruky do levé.)

LUISA: *(intenzivněji překvapeně)* Co to... ? *(Je přerušena kroky.)*

(Vrah si rozepíná bundu.)

LUISA: *(intenzivněji překvapeně)* Co si to... ? *(Je přerušena kroky.)*

(Vrah sahá pro pistoli, během následující repliky pečlivě a v klidu mří.)

LUISA: *(vyděšeně)* Né, to... To né. Né! To né... Né! Né, né, né! *(Jek.)* Nééé...

(Výstřel. Pád těla do ticha. Mlejnek spěšně, beze zmatku odchází, jeho kroky zní do ticha. Dochází pod jeviště, nasedá na koloběžku a odjíždí.)

S 11

(Opět výslech jako v S8, S9 a S10.)

PROKURÁTOR: Jane Pavle Mlejнку, zabil jste slečnu Luisu Hromádkovou?

MLEJNEK: *(Obrací se šokovaně k chlapcům a Yvetě.)* To je hňup.

PROKURÁTOR: *(Ukazuje pistoli.)* Identifikovali jsme vražednou zbraň. Je to vaše zbraň. S vašimi otisky prstů.

MLEJNEK: Já ti udělám takový votisky, že z toho budeš celej votisknutej.

PROKURÁTOR: Zabil jste ji?

MLEJNEK: *(Dramatická pauza.)* No a co? No a co jsem měl dělat? Co jsem měl jako dělat, vy chytráku kancelářskej?

PROKURÁTOR: Přiznáváte se tedy?

MLEJNEK: Musím to do těch tvejch vymydlených uší vopakovat vosumkrát? *(Prochází se, recituje do vzduchu.)* Zabil, zabil jsem ji, prostě jsem ji vodprásknul. Luisu Hromádkovou, jednou dobře mířenou ránou. *(Mluví k ostatním.)* A co jsem měl jako dělat? To jsem ji měl jako nechat, aby mi zničila život? Nemoh jsem bez ní žít. Jenomže s ní to taky nešlo. Nemoh jsem žít s ní, nemoh jsem žít bez ní. *(Pokračuje s etickým důrazem.)* A kromě toho tady byla Yveta. To jsem se měl jen tak dívat, jak se rozpadá naše zasnoubení, náš společnej život, náš vztah?... To jsem měl Yvetu jen tak vykopnout na ulici? *(Jde výhružně k Prokurátorovi.)* Vy byste vykopnul svoji snoubenku, holku, kterou nade všechno milujete, jen tak na ulici, prokurátore?

PROKURÁTOR: Tak to bychom měli. *(Chce odejít.)*

MLEJNEK: Jak, měli, prokurátore? Vy byste ji vykopnul jen tak na ulici, holku, kterou byste miloval?

KOMISAŘ: *(Staví se mezi ně. Konstruktivně.)* Pánové...

MLEJNEK: Jak, pánové?

KOMISAŘ: Pane prokurátore, vidíte, že se přiznal. Vidíte, že má dobrou vůli.

PROKURÁTOR: Přiznal se, pane vrchní komisaři.

KOMISAŘ: Neudělal nic... se špatným úmyslem... byl k tomu v podstatě... donucen... udělal to... tak nějak v sebeobraně...

PROKURÁTOR: To posoudí soudce.

KOMISAŘ: Pane prokurátore, to nemyslíte vážně. Přece mi nepostavíte nejlepšího člověka před soud!

PROKURÁTOR: Postavím, pane vrchní komisaři.

KOMISAŘ: Ale když... to neudělal naschval! A nakonec se přiznal!

PROKURÁTOR: Odvedu ho.

KOMISAŘ: Budu ho bránit.

PROKURÁTOR: Odstrčím vás, pane.

KOMISAŘ: Budu ho bránit se zbraní v ruce!

PROKURÁTOR: Nechám vás zneškodnit, pane.

KOMISAŘ: Je to hrdina, pane, silný a rychlý chlap!

PROKURÁTOR: Ustupte mi z cesty, pane.

KOMISAŘ: *(zdrčeně)* Dobře, odved'te si ho tedy. Já... *(Dramatická pauza.)* ...jdu domů. *(Odchází.)*

(Všichni se dívají za odcházejícím Komisařem.)

PROKURÁTOR: *(Přistupuje k Mlejnkovi.)* Jane Pavle Mlejнку, půjdeme.

MLEJNEK: *(Lehce ho odstrčí.)* Ale dyk jsem se nakonec ke všemu přiznal!

PROKURÁTOR: *(korektně)* Půjdeme.

MLEJNEK: *(Opět ho lehce odstrčí.)* Nemůžu za to, přece! Mohla by mi zničit život!

KAREL: Nechte ho bejt, prokurátore.

EMIL: My se za něj nějak zaručíme...

YVETA: *(Kleká si před Prokurátora.)* Prokurátore, já ho miluju!

FERDINAND: *(Dramaticky předstupuje k Mlejnkovi a potom k Prokurátorovi, zdá se, že se chystá k doznání.)* Prokurátore!

KAREL: *(Snaží se Ferdinanda odstrčit.)* Ferdinande, drž hubu.

EMIL: *(Staví se mezi Ferdinanda a Prokurátora.)* Ferdinande, dej si pohov, ti povídám!

FERDINAND: Prokurátore!

KAREL: *(Snaží se Ferdinanda odtáhnout, částečně se mu to daří.)* Ty vole, dostaneš pěstí do ksichtu.

EMIL: *(Pomáhá Ferdinanda odstrkovat.)* Našiju to do tebe jak do králíka!

FERDINAND: *(Mocně odstrkuje Karla i Emila, ocitá se sám před Prokurátorem.)* Prokurátore!

KAREL: *(Odstrčen. Varovně.)* Ferdinande, vypadni, tahle věc je jen pro dospělé lidi.

EMIL: *(Odstrčen. Varovně.)* Zejtra můžeš taky hnít na hromadě hnoje!

FERDINAND: *(Směle znovu předstupuje před Prokurátora, pohlédne zpříma na Mlejńka, potom prohlásí se vši rozhodností.)* Udělal to v sebeobraně.

PROKURÁTOR: To všechno posoudí soudce.

MLEJNEK: Já ho snad zabiju, mamlasa!

KAREL: Nechte ho, neudělal to naschval...

EMIL: Udělal to v sebeobraně...

FERDINAND: *(dramaticky)* Prostě mu... ujely nervy... trochu...

YVETA: *(Kleká si před Prokurátora.)* Von už to nikdy neudělá!

PROKURÁTOR: *(důrazně, přesto korektně)* Jdeme!

MLEJNEK: Ten má snad... srdce z kamene, ten vůl.

KAREL: My ho snad nepřesvědčíme.

EMIL: S tím snad nepohne ani...

FERDINAND: *(Obrací se k Prokurátorovi.)* To vám není hanba, prokurátore?

YVETA: *(Kleká si před Prokurátora.)* Prokurátore, nebraňte našemu štěstí!

PROKURÁTOR: *(Beze slova uchopí Mlejńka za provaz a odvádí ho.)*

MLEJNEK: *(Bez problémů se mu vymaní.)* Tak to snad né! *(Je napůl cesty od Prokurátora k chlapcům. Prokurátor se ho nesnaží zastavit, protože Mlejńek má kolem sebe auru transu spravedlivého rozhořčení.)* To snad už né! *(velitelsky v transu k chlapcům)* Vemte mu tu bouchačku!

(Chlapci jdou rozhodným normálně rychlým krokem k Prokurátorovi, dva ho drží, Ferdinand mu vytahuje pistoli z kapsy. Prokurátor se nebrání, nemělo by to smysl. Vše je civilní až samozřejmé. Yveta stojí nebo klečí nebo sedí opodál a zbožně pozoruje Mlejńka. Ferdinand podává pistoli Mlejńkovi do svázaných rukou.)

MLEJNEK: *(Jde k Prokurátorovi, míří mu na srdce.)* Když jinak nedáš, hajzle. *(Strhne.)*

(Prokurátor padá, Mlejnek fouká na pistoli, odhazuje ji v dál. Chlapci se nejistě rozestupují kolem mrtvého Prokurátora. Yveta jde také blíž, nejistě, v extázi hrdosti na svého hrdinu.)

MLEJNEK: *(pateticky)* Dobře víte, přátelé, jak nesnáším zbytečný projevování krve. Ale tohle jinak vyřídit nešlo. *(Mlejnek pomalu chlapsky pochoduje vpředu tam a zpět, Yveta se poplazuje za ním, jen náznakově.)*

KAREL: Nešlo, šéfe...

EMIL: Byl neústupnej jako hovado...

FERDINAND: Nic by s ním nepohnulo...

YVETA: *(V extázi leze směrem k Mlejnkovi.)* Jane Pavle!

MLEJNEK: *(Dostává se z transu.)* Narařil to na mě... fakt dobře...

KAREL: Nakonec dostal, co mu patří.

EMIL: Každý je strůjcem svého vosudu...

FERDINAND: Nemohlo to dopadnout jinak...

YVETA: *(V extázi leze směrem k Mlejnkovi.)* Jane Pavle!

MLEJNEK: Nemělo smysl říkat to dřív. To von vodprásknul Luisu Hromádkovou.

KAREL: A teď to víme, šéfe.

EMIL: To bylo jasný vod začátku...

FERDINAND: *(důrazně)* A samozřejmě vám to dosvědčíme.

YVETA: *(V extázi dolezla k Mlejnkovi, věší se mu na krk.)* Jane Pavle!

(Mlejnek a Yveta se líbají, chlapci mluví jen na pozadí postupně do vytracena.)

KAREL: Narařil to na vás pěkně, šéfe.

EMIL: A tohle tady... *(Pokyne k mrtvému Prokurátorovi. Dehumanizačně, čili s velkou pauzou.)* ...byla jen sebevobrana.

FERDINAND: Tohle jinak vyřešit nešlo...

KAREL: Všichni vám to dosvědčíme, šéfe...

EMIL: Ten katan prokurátorský zabil Luisu Hromádkovou.

FERDINAND: A když jste to zjistil, chtěl vodkráglvat i vás, šéfe...

KAREL: Všichni vám to dosvědčíme...

EMIL: Jak tady stojíme, tak vám to dosvědčíme...

FERDINAND: Na nás se můžete spolehnout, šéfe...

R 12

MLEJNEK: *(Přijíždí bez jedné rukavice do svého bytu, svléká si motocyklistickou výstroj a přitom si všímá chybějící rukavice. Lehá si ke spící Yvetě.)*

YVETA: *(Ze spaní.)* Miluju tě, Jane Pavle.

MLEJNEK: Miluju tě, Yveto. To zase byla šichta.

YVETA: *(Obdivně ze spaní.)* A vyřešils to, Jane Pavle? Vyřešils ten případ, zase?

MLEJNEK: Vyřešil, Yveto, vyřešil jsem to.

YVETA: *(Ze spaní.)* Miluju tě, Jane Pavle.

MLEJNEK: Miluju tě, Yveto.

S 12

(Karel, Emil, Ferdinand a Yveta jsou shromážděni v půlkruhu kolem středu, trochu jinak než při výsleších. Přichází Komisař a Mlejnek, zaujímají pozici před nimi.)

KOMISAŘ: *(Slavnostně podává Mlejnkovi krabičku.)* Od této chvíle už nadporučíku Mlejnků, ať vám tyto hodinky celý život připomínají tvrdě zasloužené povýšení. A šťastný konec vašeho nejtěžšího případu. A... *(dojatě)* ...a to, Mlejnků, že jste pořád můj nejlepší člověk.

MLEJNEK: *(slavnostně, upřímně hrdě, s glancem)* Dobře víte, pane vrchní komisaři, jak nesnáším zbytečný projevování krve. Ale tohle jinak vyřídit nešlo.

KOMISAŘ: *(Dojatě mu předává krabičku a objímá ho.)* Jsou zlaté.

KAREL: *(Potřásá Mlejnkovi pravicí.)* Šéfe!

EMIL: *(Potřásá Mlejnkovi pravicí.)* Šéfe!

FERDINAND: *(Potřásá Mlejnkovi pravicí.)* Šéfe!

MLEJNEK: *(Obrací se k Ferdinandovi.)* Teď už si zasloužíš bejt vopravdu mezi náma, Ferdinande. *(Obejme ho.)*

FERDINAND: Můžete se spolehnout, šéfe.

YVETA: *(Padá Mlejnkovi kolem krku.)* Jane Pavle! *(Je před omdlením.)* Jane Pavle!

(Postupně tma.)

KONEC

DRAMATURGICKÝ POZORNÍK

HRY VÝZNAMNÝCH DRAMATIKŮ

AUGUST STRINDBERG

VELIKONOCE

Překlad: Azita Haidarová ze švédského originálu *Påsk* vydaného nakladatelstvím Norstedts a Stockholmskou univerzitou, Stockholm 1988 -1996.

Osoby: 3 muži (Elis, syn Paní Heystové, asi 30 let + Benjamín, gymnazista, asi 15 let + Lindqvist, asi 55 - 60 let) a 3 ženy (Paní Heystová, asi 55 let + Eleonora, její dcera, 16 let + Kristina, Elisova snoubenka, asi 25 let).

Místo děje: Prosklená přízemní veranda zařízená jako obývací pokoj.

Strindbergovy *Velikonoce* se odehrávají v průběhu tří velikonočních dnů – tedy na Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílou sobotu – a jsou jakousi alegorií lidského utrpení. Náladovost podtrhuje hudba, která je charakteristická pro Strindbergovy pozdější komorní hry z roku 1907; autor zde využívá instrumentální verzi Haydnova oratoria *Sedm slov Vykupitelových na kříži*. Každé jednání je předznamenáno Haydnovou hudbou.

První dějství se odehrává o Zeleném čtvrtku. V bytě Heystových se těší z konce zimy; Elis Heyst, učitel a kandidát filozofie, navíc z nadcházejících prázdnin. Vizi příštích prosluněných dnů však tíží situace, v níž se rodina Heystova ocitla. Elisův otec zpronevěřil peníze mnoha lidí, byl na základě důkazů a přiznání odsouzen a odpykává si trest ve vězení. Do města, kde Heystovi žijí, se přistěhoval Lindqvist, který byl okraden Elisovým otcem nejvíce a byl mu soudem jako částečná náhrada prisouzen majetek rodiny. Rodina žije ve strachu z Lindqvistovy návštěvy a z konfiskace nábytku. Otec, coby poručník gymnazisty Benjamína, zpronevěřil i jeho peníze, a tak musí Benjamín žít v Heystově rodině a na její náklady. Tuto tíživou situaci prohlubují další okolnosti. Elisův přítel Petr obhájil disertační práci, v níž použil bez udání pramene text z dosud neobhájené Elisovy disertace. Petr pořádá k oslavě úspěšně složené zkoušky slavnostní večeři, ale Elise na ni nepozve. Benjamín přichází ze školy skleslý z toho, že neudělal zkoušku z latiny. Byl přitom nejlepším Elisovým žákem. Elis z toho vyvozuje, že to poškodí jeho učitelskou kariéru. Eleonora, mladší Elisova sestra byla umístěna do nápravného ústavu. Chtěla by domů, píše o tom Elisovi drásavé dopisy, ale vedení ústavu se obává propuštění, aby se vlivem svého nekontrolovatelného jednání nedostala do konfliktu se zákonem. Elis má výčitky svědomí, neboť právě on se přičinil o Eleonořino umístění do nápravného zařízení. Stín leží i na jinak pěkném vztahu Elise a jeho snoubenky Kristiny, která již jednou od Elise odešla a zrušila zasnoubení.

Ukázka dialogu z 1. dějství:

Kristina: Copak jsi dostal za dárek?

Elis: (Roztrhne balíček.) Velikonoční proutky! –

Kristina: Od koho?

Elis: Od neznámého dárce! – No, tyhle proutky jsou tak nevinné,

že je dám do vody, až se zazelenají jako Áronova hůl! „Bříza ... jak v dobách dětských let.“ – A přijel sem Lindqvist.

Kristina: Co je s ním?

Elis: U něho máme největší dluh.

Kristina: Ty u něj přece žádný dluh nemáš?

Elis: To ne, ale my ho máme, jeden za všechny a všichni za jednoho. Jméno naší rodiny je zneuctěno, dokud dluh existuje.

Kristina: Tak si změň jméno!

Elis: Kristino!

Kristina: (Odkládá hotovou práci.) Díky, Elisi! Jen jsem tě chtěla vyzkoušet!

Elis: Ale takhle pokoušet mě nesmíš! – Lindqvist je chudý muž a potřebuje své peníze. – Kam otec přišel, tam to vypadalo jako po bitvě, mrtví a ranění... a matka věří, že on je oběť! – Nechceš jít na procházku?

Kristina: A hledat slunce? Ráda!

Elis: Vysvětli mi, proč Vykupitel trpěl za naše hříchy, a my za ně přesto musíme platit dál. Za mě nikdo nezaplatí!

Kristina: A kdyby za tebe někdo zaplatil, pak bys to chápal...?

Elis: Ano, pak bych to chápal!

Po odchodu Elise a Kristiny zůstává Benjamín sám. Tu do pokoje vstoupí Eleonora. Přináší dárek pro Elise – žlutý narcis v květináči.

Eleonora: (s gestem směrem k narcisu) Jestlipak víš, co je tohle?

Benjamín: (dětsky, prostoduše) Je to narcis, to teda vím! – Ale kdopak jsi ty?

Eleonora: (přátelsky, smutně) Ano, kdopak jsi ty?

Benjamín: (jako předtím) Jmenuju se Benjamín a jsem u paní Heystové na stravu a byt.

Eleonora: Aha! Já se jmenuju Eleonora a jsem její dcera!

Benjamín: To je divné, že o tobě nikdy nemluví!

Eleonora: O mrtvých se nemluví!

Benjamín: O mrtvých!

Eleonora: Právně vzato jsem mrtvá, protože jsem se dopustila něčeho moc špatného.

Benjamín: Ty!

Eleonora: Ano, zpronevěřila jsem cizí peníze – ale na tom teď ne-sejde, protože co neprávem nabudeš, ve zlém pozbudeš – ale to, že viňa padla na mého starého otce a ten skončil ve vězení, víš, to se nedá nikdy odpustit.

Benjamín: Jak podivně a krásně mluvíš. – Ale mě nikdy nenapadlo, že by mého dědictví někdo nabyl neprávem.

Eleonora: Člověk nesmí lidi spoutávat, musí je osvobodovat.

Benjamín: Ano, ty jsi mě osvobodila od trápení nad tím, že jsem byl podveden.

Eleonora: Takže jsi poručenec...

Benjamín: Ano, a mým smutným údělem je pykat u těchto chudých lidí za jejich vinu.

Dialog Eleonory a Benjamína se ubírá cestou vzájemného poznávání, hovor se stáčí na filozofická a náboženská témata. Navzdory expozici se Eleonora projevuje jako chytrá, moudrá a pozitivně naladěná bytost. Současně však Eleonoru charakterizuje jednání, které není zcela v její moci, a pro něž byla poslána do ústavu.

Eleonora: Teď bych ti měla něco povědět o květině, co stojí na

stole...Je to narcis, pochází ze Švýcarska...kalich má napitý slunečným svitem, proto je žlutý, a utiňuje bolesti...Šla jsem zrovna kolem květinářství, vtom jsem ho uviděla a chtěla ho darovat bratru Elisovi...Když jsem se chystala vejít dovnitř, byl obchod zavřený...Dnes totiž v kostele potvrzují...Musela jsem ten narcis mít, tak jsem zkusila strčit do zámku svůj klíč a otočit s ním...a jen si představ, můj klíč se hodil...Vešla jsem dovnitř...Jo, kdyby tak člověk rozuměl tiché řeči květin! Každá vůně vyjadřuje celou spoustu myšlenek, a ty mě ovládly; svým zvětšovací okem jsem dohlédla květinám až do jejich dělen, které ještě nikdo nespatriil. A kytičky mi vyprávěly o svých bolestech, způsobil jim je hloupý zahradník – neříkám krutý – protože je jen nerozumný! – Potom jsem na pult položila jednu korunu a svoji vizitku – vzala jsem narcis a šla pryč.

Benjamín: Ty jsi ale nerozumná! Co když budou tu květinu postrádat a peníze nenajdou?

Eleonora: To je pravda! To jsi řekl správně. –

Benjamín: Vždyť mince se může ztratit, a jestli najdou jen tvoji vizitku, tak jsi ztracená!

Eleonora: Copak by si někdo mohl myslet, že jsem chtěla něco vzít?

Benjamín: (na ni upřeně hledí) Myslíš, že ne?

Eleonora: (ho pozoruje a vstane) Aha! Víím, co tím chceš říct. Jabloko nepadá daleko od stromu! Jak jsem byla nerozumná! Tak at' – No, co se má stát, stane se!...(Sedá si.) Staň se!

Benjamín: Vždyť by to šlo dát do pořádku...

Eleonora: Mlč už! A mluv o něčem jiném! – Algren! – Chudáček Elis! Chudáci my všichni! Ale jsou Velikonoce a my musíme trpět. Zítřej je přece koncert? A budou hrát Sedm Vykupitelových slov na kříži od Haydna! – „Matko, hle, tvůj syn!“ (Pláče do dlaní.)

Benjamín: Copak jsi to vlastně měla za nemoc?

Eleonora: Na tuhle nemoc se neumírá, ale slouží ke slávě Boží! „Dobro jsem s nadějí očekával, a přišlo zlo; čekal jsem na světlo, ale přišlo mračno!“ – Jaké jsi měl dětství, Benjamíne?

Benjamín: Nevím. Nudné! A ty?

Eleonora: Nikdy jsem žádné neměla. Narodila jsem se stará...Věděla jsem všechno už při mém narození, a když jsem se něčemu naučila, nebylo to pro mě nic nového. Cítila jsem lidskou...nerozumnost a hloupost, když mi byly čtyři roky, a proto na mne lidé byli zlí!

Benjamín: Připadá mi, že všechno, o čem mluvíš, jsem si myslel taky!

Eleonora: To jistě ano! – Proč si ale myslíš, že by se moje mince v květinářství mohla ztratit?

Benjamín: Protože to nepřijemné se vždycky stane!

Vrací se Elis s Kristinou. Eleonora odchází a prosí Benjamína, aby na její přítomnost připravil Elise. Ten to učiní. Elis je překvapený, když se od Benjamína dozví, že ho má Eleonora za nejlepšího a jediného přítele na světě.

Druhé dějství o Velkém pátku. Benjamín se učí a Eleonora se mu snaží vytvářet optimální podmínky. Kristina s Elisem je s potěšením sledují a zdá se jim, že se Benjamín změnil, že zmizel jeho někdejší zarputilý vzdor a přešel v tichou rezignaci, a že Eleonora přivedla s sebou do domu anděla míru. Elis se probírá na přání matky soudními protokoly ve snaze nalézt nějakou formální chybu, na níž by bylo možné založit odvolání proti rozsudku nad otcem. Nic nenalézá, jen ho pročítání protokolů přivádí k trudomyslnosti. Paní Heystová se vrací z večerní bohoslužby a oznamuje, že potkala Lindqvista, a že mají ještě dnes očekávat jeho návštěvu za účelem předání nějaké listiny. Sděluje také zprávu, kterou se dozvěděla od notáře, že policie vyšetřuje vloupání, ke kterému došlo za bílého dne, a sice do květinářství, z nějž zloděj kupodivu neodezvil peníze, ale tulipán. Paní Heystová pokračuje v donesených novin-

kách zprávou o Petrově včerejší slavnostní večeři, které se zúčastnil sám hejtman a měl dokonce na večeři proslov. Elise překvapuje, že Petr pozval na večeři hejtmána, proti jehož straně vždycky společně brojili.

Elis slyší přicházet Lindqvista. Všichni jsou zděšení a očekávají to nejhorší, mj. i to, že jim vezme nábytek a oni jím nebudou moci ručit domácímu za nájemné. Na spuštěné zácloně se objeví stín muže, který se nerozhodně blíží. Stín se postupně zvětšuje do obrovských rozměrů. Po chvíli se stín začne zmenšovat a zmizí. Heystovi si mohou oddechnout, alespoň do zítřka. Kristina, o níž z několika drobných indicií víme, že měla jakési kontakty s Petrem, požádá v této situaci Elise o svolení jít na koncert do katedrály s Alicí a...s Petrem. Elis svoluje, byť ho trápí, že Kristina vyhledává společnost zrádce.

Když Eleonora s Benjamínem osamí, Eleonora si začne vyčítat své vloupání do květinářství. Benjamín chce vzít její čin na sebe. Eleonora to odmítá s tím, že za svůj čin musí trpět. Podle ní musí trpět i Elis, který si myslí, že Kristina od něj odešla. Všichni musí na Velký pátek trpět, aby si připomněli Kristovo utrpení na kříži. V závěru jednání, na Benjamínův dotaz, zda věří, že se z toho všeho dostanou, Eleonora odpovídá: „Ano, nějak se to vyřeší, jen co bude za námi Velký pátek, ale ne všechno! Dnes proutky, zítřej vajíčka. Dnes sníh, zítřej tání. Dnes umírání, zítřej zmrtvýchvstání!“

Třetí dějství o Bílé sobotě. Elis a Kristina a Paní Heystová se shání po novinách. Eleonora se bojí, že jakmile se rodina dozví o jejím neobvyklém nákupu narcisu, pošlou ji zpátky do ústavu. Benjamín ji nabádá, aby šla ke květináři a vysvětlila mu, jak se věc má. Eleonora na to odpovídá slovy: „Když beránek ví, že ho porazí, nestěžuje si a nesnaží se utéct. Co mu taky zbývá!“

Heystovi obdrží dopis z ústavu s požadavkem, aby poslali Eleonoru zpět do ústavní péče. Až do této chvíle bylo chování Paní Heystové poněkud zvláštní, jakoby se bránila přiznat si, co se opravdu v rodině událo. O to více překvapí její reakce na dopis.

Paní Heystová: To nedovolím! Je to moje dítě!

Elis: Moje sestra!

Paní Heystová: Co máš tedy v úmyslu?

Elis: Nevím! Já už nejsem schopen myslet!

Paní Heystová: Zato já ano! – Eleonora, černá ovce rodiny, s sebou přinesla radost, ne sice z tohoto světa, ale přesto radost. Její neklid se proměnil v pokoj, o který se teď dělí s námi! Ať má rozum v pořádku nebo ne! Pro mě je moudrá, protože umí nést tíhu života líp než já, než my všichni. Ostatně, Elisi, mám snad rozum já, nebo měla jsem ho, když jsem věřila, že můj muž je nevinný? Vždyť jsem věděla, že byl usvědčen naprosto jasnými důkazy a že se sám přiznal! – A co ty, Elisi, jakpak jsi na tom s důvtipem ty, když nevidíš, že tě Kristina miluje? Když si myslíš, že tě nenávidí?

Elis: To je podivný způsob lásky!

Paní Heystová: Ne! Tvůj chlad ji uvnitř zmrazuje, ale nenávisť v sobě chováš ty. Ale neprávem, a proto musíš trpět!

Elis: Jak to neprávem? Copak včera večer nešla s přítelem, který mě zradil?

Paní Heystová: Ano, šla, ale s tvým vědomím. Ale proč tam asi šla? Taky by ti to mohlo dojít!

Elis: To tedy nemohlo!

Paní Heystová: Pak máš, co si zasloužíš!

Konečně přinesou noviny. Heystovi se dočtou, že byl v květinářství zcizen narcis a že existuje jisté podezření. Paní Heystová usoudí, že je jasné, že podezřelou je Eleonora, že znovu bude jméno rodiny zneuctěno. Elis zavolá Eleonoru, aby zjistil pravdu. Eleonora mu vypoví, jak se věc seběhla, ale zatají, že vnikla do květinářství pomocí svého klíče. Benjamín chce vzít vinu na sebe

a jít na policii. Eleonora to nechce dopustit. Dohadují se. Elis neví, komu má věřit. V tom přichází Paní Heystová a oznámí, že právě přišel květinář a omlouvá se za pozdvižení, které způsobil. Našel totiž peníze s vizitkou. Eleonora líbá Benjamína a ptá se, proč chtěl trpět za ni. Benjamín nesměle a dětsky odpovídá: „Protože tě mám tak moc rád.“

Vzápětí přichází Lindqvist. Jednání s ním se ujme Elis, chová se přitom odtažitě a nepříliš vstřícně a zdvořile. Naproti tomu Lindqvist, byť je věcný a nesmlouvavý, snaží se být spravedlivý a stoje takříkajíc nohama na zemi, nabízí Elisovi řešení situace.

Lindqvist: ...Podívejte, hejtman byl v mládí přítelem vašeho otce a rád by vás poznal! Všechno se opakuje, všechno! Nechcete ho navštívit?

Elis: Ne!

Lindqvist: Hejtman –

Elis: Nemůžeme mluvit o něčem jiném?

Lindqvist: Buďte tak laskav a chovejte se ke mně zdvořile, protože jsem bezbranný...jelikož vy máte na své straně veřejné mínění a já pouze spravedlnost. Copak máte proti hejtmanovi? Nemá rád jízdní kola a lidové vysoké školy, to jsou holt jeho slabůstky. Vy nemáte rád dluhy a hejtmány, to jsou zase vaše slabůstky. Nemusíme přece souhlasit se slabostmi druhých, ale musíme je přejít, přejít a soustředit se na to podstatné, vždyť jsme přece lidé! A ve velkých životních krizích se musíme navzájem brát i se svými slabostmi a chybami, musíme ty druhé spolknout i s chlupy! – Jděte za hejtmanem!

Elis to odmítá učinit, ač mu Lindqvist vyjeví, že nebýt přimluvy hejtmana, byla by po právu potrestána i Elisova matka, neboť o zločinech svého muže věděla, a že jí stále hrozí obžalování. Elis na návštěvu hejtmana přistoupí až poté, když chce Lindqvist jít jednat přímo s matkou. Lindqvist ale naléhá dál. Chce, aby Elis napsal Petrovi děkovný dopis za to, že se přimluvil za matku u hejtmana. Přes všechna naléhání nechce Elis na tento požadavek přistoupit. Na základě tvrdého Lindqvistova nátlaku je raději připraven obětovat všechny své úspory, které však zdaleka nestačí na úhradu dluhů. Vypůjčit si peníze nebo sehnat ručitele je však pro něj nemožné. Přestože se ocitne v bezvýchodné situaci, odmítá učinit požadované zdvořilostní gesto, kterým by mohl zachránit matce střechu nad hlavou i existenci své snoubenky. Lindqvist nakonec odhalí příčinu jeho neoblomnosti, a sice, že na Petra žálí. Elis to přizná. Lindqvist ho poté upozorní na oznámení v novinách o tom, že se Petr zasnoubil s Alicí na včerejším koncertě, kde jako prostředník přispěla Kristina.

Elis: Takže kvůli jejich štěstí jsem já musel prožít tahle muka?

Lindqvist: Ano! Ti, kdo trpěli pro vaše štěstí! – Vaše matka, otec, snoubenka, sestra... Sedněte si, povím vám jeden příběh, bude velmi krátký!

(Elis si zdráhavě sedá. Během minulé a následující scény se venku vyjasňuje.)

Stalo se to asi před čtyřiceti lety! Přišel jsem do hlavního města jako mladíček, sám, nikoho jsem neznal a nikdo neznal mě, abych si tu hledal zaměstnání. Neměl jsem nic než jeden tolar a venku už bylo tma. Protože jsem neznal žádný levný hotel, ptal jsem se kolemjdoucích, ale nikdo mi neodpovídal. Když jsem se ocitl na vrcholu zoufalství, přišel ke mně nějaký muž a zeptal se, proč pláču! – plakal jsem totiž. Pověděl jsem mu, jak jsem na tom bídě! A on se obrátil, doprovodil mě do hotelu, a utěšil mě přátelskými slovy. Když jsem vcházel do hotelu, otevřely se prosklené dveře do krámu a já do nich vrazil loktem, takže se rozbilo sklo. Rozzuřený majitel krámu mě zadržel a chtěl, abych škodu zaplatil, jinak že zavolá policii. Jen si představte mé zoufalství, když jsem si navíc ještě představil, že budu muset strávit noc na ulici! – Ochotný neznámý celý výstup viděl, vložil se mezi nás, obtěžoval se zavolat na policii a zachránil mě! – Ten muž – byl váš otec! – Takže se všechno opakuje, dokonce i to dobré. A kvůli vaše-

mu otci...jsem zrušil svoji pohledávku! – Proto – si vezměte tenhle papír a nechte si - svůj šek! (Vstává.) Jelikož vám je zatěžko někomu děkovat, ihned odejdu, hlavně proto, že mi děkování připadá trapné! (Blíží se ke dveřím v pozadí.) Raději jděte hned za matkou a uklidněte ji! (Odmítavé gesto směrem k Elisovi, který se k němu chce přiblížit.) Jděte!

(Elis rychle odchází napravo. Dveře v pozadí se otevrou. Vejde Eleonora a Benjamín, tiší, ale vážní. Zděšeně se zastaví, když spatří Lindqvista.)

Lindqvist: No, drobečci, jen pojdte a nebojte se...Jestlipak víte, kdo jsem? – (Změněným hlasem.) Jsem obr z pohádky a straším děti! Hú! Hú! – Ale nejsem tak zlý! – Pojd' sem, Eleonoro! (Vezme hlavu do dlaní a hledí jí do očí.) Máš dobré oči po otci, a to byl hodný člověk – ale slabý! (Políbí ji na čelo.) Tak!

Eleonora: Ach, on mluví hezky o otci! Copak si o něm někdo může myslet něco hezkého?

Lindqvist: Já ano! Zeptej se bratra Elise!

Eleonora: Potom nám jistě nechcete ublížit?

Lindqvist: Ale kdepak, mé drahé dítě!

Eleonora: No tak nám tedy pomozte!

Lindqvist: Dítě, nemůžu odpomoci tvému otci od jeho trestu, neodpomůžu Benjamínovi od zkoušky z latiny – ale tomu ostatnímu je již odpomoženo. Člověk nemůže od života chtít všechno a nic není zadarmo. Proto musíš pomoci ty mně, chceš?

Eleonora: Copak bych mohla já ubohá udělat?

Lindqvist: Kolikátého je dnes? Podívej se!

Eleonora: (Sundá ze zdi kalendář.) Šestnáctého!

Lindqvist: Dobře! Do dvacátého musíš přimět bratra Elise, aby navštívil hejtmana a napsal dopis Petrovi.

Eleonora: To je všechno?

Lindqvist: Ach, holčičko! Ale jestli to neudělá, tak přijde obr a udělá: Hú!

Eleonora: Proč musí obr strašit děti?

Lindqvist: Aby nezlobily!

Ze Strindbergovy poznámky v *Okultním deníku* vyplývá, že *Velikonoce* začal psát 9. října roku 1900. Na základě dochovaných odkazů a autorovy korespondence je patrné, že hra byla napsána během půldruhého týdne, byla tedy zřejmě dokončena okolo 18. října, přičemž Strindberg zároveň psal *Tanec smrti*. Knižní podoba hry vyšla 3. – 10. dubna roku 1901. Po neúspěšné březnové předpremiéře ve Frankfurtu nad Mohanem se hra dočkala domácí premiéry na Zelený čtvrtek – 4. dubna 1901 v Dramatenu (Dramatickém divadle) ve Stockholmu. Roli Eleonory si zahrála třetí manželka Augusta Strindberga Harriet Bosseová. Jak hře, tak i představitelce hlavní role se dostalo úspěšného přijetí a kladné kritiky. Hra byla poté mnohokrát uvedena jak ve Švédsku, tak v zahraničí. Největší úspěchy sklízela ve Strindbergově Intimním divadle, kde roli Eleonory ztvárnila herečka Anna Flygareová. Hra byla v letech 1908 – 1910 uvedena 182x!

Česká premiéra hry v překladu K. Kamínka byla v divadle Uranie v Praze 25.4.1907. Druhé české uvedení nastudoval v témže překladu režisér Bohuš Stejskal v Městském divadle na Královských Vinohradech v Praze. Premiéru mělo 31.3.1925.

Text hry vyšel knižně, vydal jej Divadelní ústav Praha v roce 2004 v souborném vydání her Augusta Strindberga nazvaném *Hry II*. Lze jej objednat na adrese: Divadelní ústav, knihupectví Prospero, Celetná 17, 110 00 Praha 1, tel./fax: 224 809 156, e-mail: prospero@divadlo.cz, <http://www.divadlo.cz/prospero>. Cena 320,- Kč.

S použitím poznámky ke hře od *Azity Haidarové* dramaturgický pozorník připravil **Milan Strotzer**